

REFERAT Oppvekstutvalget d. 11-06-2024

Møtedato Tirsdag d. 11. juni 2024 kl. 16:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	6
Elevmedvirkning i Kristiansands-skolen.....	7
Temaplan for psykisk helse.....	19
Barnehagemyndighetens rapport for 2023 - status per mai 2024.....	23
Høringsuttalelse til forslag til endringer i barnevernsloven mv.....	44
Saksframstilling - forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune.....	51
Svar på verbalvedtak 2024-6 alternative opplæringsarenaer.....	62
Vurdering av "Kongsbergmodell" for Kristiansand.....	65
Delegerte saker.....	70
Meldingssaker.....	71
Referatsaker.....	72

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Løypemelding fra FAU Slettheia og Øvre Slettheia skole

1 tertial 2024 Oppvekst

Brukes Temamøte elevmedvirkning Oppvekstutvalget 11.06.2024

Komplett innkalling_ Oppvekstutvalget (11.06.2024)

Saksliste Oppvekstutvalget 11.06.2024

Kristiansand, 04.06.2024

MØTEINNKALLING TIL OPPVEKSTUTVALGET

Dato: 11.06.2024 kl. 16.00

Sted: Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall og eventuelle habilitetsspørsmål meldes snarest til Eva Sand tlf. 456 13 805 eller til epost eva.sand@kristiansand.kommune.no

PROGRAM FOR MØTET:

ORIENTERINGER:

Kl. 16.00 – 17.00

Elevmedvirkning

v/Eivind Eikeland, stabsleder oppvekst, fag og utvikling

Kl. 17.00 – 17.15

Temaplan for psykisk helse

v/Anne Aunevik, rådgiver samhandling og innovasjon, strategi

Kl. 17.15 – 17.30

Tertialrapporten

v/Svein Tore Kvernes, stabsleder oppvekst, plan og forvaltning

Kl. 17.30 – 17.40

Pause

Kl. 17.40 -

Behandling av sakskart

Representanter for velforeninger, lag eller grupper, som vil møte for organer og uttale seg om en sak skal melde fra om dette til organets leder senest dagen før møtet, jf. pkt. 3.4. Dette betyr at FUB og KomFug har anledning til å gi uttrykk for sine synspunkter på saken i møtet. Dette må skje i forkant av det politiske ordskifte. Dere bes i så fall om å gi beskjed til utvalgsleder i forkant av møtet.

SAKSKART			Side
25/24	2022016440-3	<u>Oppvekstutvalgssak:</u> Elevmedvirkning i Kristiansands-skolen	
26/24	2023031701-24	<u>Bystyresak:</u> Temaplan for psykisk helse	
27/24	2024008627-1	<u>Oppvekstutvalgssak:</u> Barnehagemyndighetens rapport for 2023 - status per mai 2024	

28/24	2024009337-2	<u>Oppvekstutvalgssak:</u> Høringsuttalelse til forslag til endringer i barnevernsloven mv.	
29/24	2024011637-1	<u>Bystyresak:</u> Saksframstilling - forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune	
30/24	2024013722-1	<u>Oppvekstutvalgssak:</u> Alternative opplæringsarenaer	
31/24	2024001274-1	<u>Bystyresak:</u> Vurdering av "Kongsbergmodell" for Kristiansand	

Arve Stokkelien
Leder i utvalg
(sign.)

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 25/24: Elevmedvirkning i Kristiansands-skolen

Dato 4. juni 2024
Saksnr.: 2022016440-3
Saksbehandler Eivind Eikeland
Godkjent av Kristin Eidet Robstad

Saksgang

Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget
Oppvekstutvalget

Møtedato

11.06.2024
11.06.2024

Elevmedvirkning i Kristiansands-skolen

Forslag til vedtak

1. Oppvekstutvalget tar saken til foreløpig orientering.
2. Saken fremmes til behandling i oppvekstutvalgets møte 27. august 2024 slik at ungdommens bystyre – arbeidsutvalget får behandlet saken først.

Sammendrag

Elevenes rett til å medvirke er forankret både i barnekonvensjonen og i opplæringsloven. Elevmedvirkning løftes også fram i sentrale styringsdokumenter som læreplanverket, stortingsmeldinger og nasjonale offentlige utredninger. Innenfor forskning er det bred enighet om at elevmedvirkning også er viktig for å øke elevenes faglige og sosiale læringsutbytte.

På elevundersøkelsen oppgir elever at de opplever stor grad av medvirkning på femte trinn, men at opplevelsen av medvirkning synker utover i skoleløpet. Denne tendensen gjelder både i Kristiansand og i landet ellers.

Det er behov for å styrke elevmedvirkningen i Kristiansands-skolen. Oppvekstdirektøren vil gjøre dette gjennom å igangsette og vedlikeholde prosesser for å skape en felles forståelse for hva elevmedvirkning er blant elever, lærere, skoleledere og skoleeier, for å involvere elevene i hele læringsprosessen, for å etterspørre elevenes refleksjon og tilbakemeldinger, for å styrke elevrådenes rolle og for å få skoleeier og skoleledere til å sette elevmedvirkning på agendaen.

Oppvekstdirektøren vil følge opp skolenes arbeid gjennom kvalitetsdialogen og skolenes rapportering på kvalitetsarbeidet. Elevmedvirkning vil være et viktig tema i den årlige kvalitetsmeldingen som skal drøftes av bystyret.

Vedlegg:

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Oppvekstutvalget fattet 07.07.2022, i sak om «Elevmedvirkning i Kristiansandskolen», følgende vedtak:

1. Oppvekstutvalget vil følge opp arbeidet i skolene med å sikre at alle elever får lik rett til å medvirke i egen opplæring.
2. Oppvekstutvalget ber administrasjonen fremme en sak til oppvekstutvalget om hvordan elevmedvirkning kan styrkes.

Kunnskapsgrunnlag og styringsdokumenter

Elevmedvirkning omfatter både deltakelse i demokratiske strukturer gjennom formelle organer (eksempelvis elevråd) og at elever er involvert i og kan påvirke opplæringen. Elevmedvirkning i skolen refererer til elevers rett og mulighet til å være aktivt involvert i avgjørelser som påvirker deres egen skolehverdag (oppl. § 1-1). Dette kan handle om utformingen av læringsmiljøet, planlegging, gjennomføring og vurdering av egen og felles læring og til deltakelse i utviklingen av skoleregler. Det gjelder å gi elevene en stemme, slik at de kan bidra med sine meninger, idéer og erfaringer. Målet er å skape en mer inkluderende, engasjerende og demokratisk skole hvor elever lærer å ta ansvar, utvikle kritisk tenkning og samarbeidsevner. Elevmedvirkning er ment å fremme læring, personlig utvikling og dermed deres tilfredshet med eget liv.

I ny opplæringslov § 10-2 styrkes retten til medvirkning ytterligere, hvor det er tatt inn at elevene har rett til å medvirke i alt som gjelder dem selv etter loven, og at de har rett til å ytre meningene sine fritt. Det står også at elevene skal bli hørt og at meningene deres skal legges vekt på etter alder og modning. Dette bygger på FNs barnekonvensjon (1989) som slår fast at barn har rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og at barnets mening skal tillegges vekt.

I tillegg gir opplæringsloven og Læreplanverket for grunnskolen (LK20) føringer for hvordan elevmedvirkning kan forstås og føringer det har for praksis. Eksempelvis kan følgende utdrag fra den overordnede delen av LK20 bidra til å illustrere hvor omfangsrikt intensjonen om elevmedvirkning er i skolen:

- *Elevene skal erfare at de blir lyttet til i skolehverdagen, at de har reell innflytelse, og at de kan påvirke det som angår dem.*
(LK 20, Overordnet del, kapittel 1.6 om Demokrati og medvirkning)
- *I møte med elevene skal lærerne fremme kommunikasjon og samarbeid som gir elevene mot og trygghet til å ytre egne meninger og til å si ifra på andres vegne.*
(LK20, Overordnet del, kapittel 2.1 om Sosial læring og utvikling)
- *Elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag.*
(LK20, Overordnet del, kapittel 3.1 om Et inkluderende læringsmiljø)
- *God vurdering, der forventningene er tydelige og eleven deltar og blir hørt underveis i læringsarbeidet, er en nøkkel til å tilpasse undervisningen.*
(LK20, Overordnet del, kapittel 3.2 om Undervisning og tilpasset opplæring)

Den regjeringsoppnevnte ekspertgruppa for skolebidrag sin sluttrapport *En skole for vår tid* (Lillejord, et. al, 2021) viser at aktiv satsing på elevmedvirkning er avgjørende for å øke elevenes læringsutbytte, og ekspertutvalget anbefaler at skoleledere:

- arbeider for å utvikle mer elevaktive lærings- og undervisningsformer i skolen
- undersøker om elevene opplever at de har reelle muligheter til å påvirke undervisningen og lærings situasjonen sin

I rapporten Elevmedvirkning (KS Konsulent og Oxford Research, 2022), sammenstilles elevmedvirkning med hvordan elevene selv beskriver hva en aktiv elevrolle kan være:

Figur 1 Elevenes tenketank om en aktiv elevrolle (KS konsulent og Oxford Research, 2022, side 24)

Elevmedvirkning kan sees på som praktisk tilnærming for å styrke elevers egne læringsopplevelser og læringsutbytte, samt kunne øve på å møte varierte situasjoner i livet.

Rapporten oppsummerer med tre sentrale kategorier som suksessfaktorer for å styrke elevmedvirkningen:

1. Forståelse av hva elevmedvirkning er, holdning som viser at elevmedvirkning er viktig og et trygt læringsmiljø som tilrettelegger for medvirkning
2. Strukturelle grep kombinert med en støttende organisasjonskultur som fremmer deling og forplikter alle
3. En gjennomgående innsats for å øke og utvikle kompetanse og innsikt hos elever, lærere, skoleledere og skoleeiere.

Elevmedvirkning i Kristiansands-skolen

Når oppvekstdirektøren beskriver situasjonen i kommunen, omfatter den deltakelse og praksis i formelle organer, eksempelvis elevråd, og elevinvolvering i og påvirkning av, den daglige opplæringen. Beskrivelsen bygger på informasjon

fra elevundersøkelsen, data fra lokal skolebasert vurdering gjennomført av lærere og en kartleggingsundersøkelse av elevrådsarbeidet i alle skolene.

Som en del av det norske kvalitetsvurderingssystemet er elevundersøkelsen utviklet for å innhente elevenes synspunkter på og vurderinger av opplæringen. Medvirkning er ett av temaene i elevundersøkelsen. Elevene blir spurt om

- *de er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene*
- *lærerne legger til rette for at elevene kan delta i elevrådsarbeid*
- *skolen hører på elevenes forslag*
- *de er med på å lage regler for hvordan de skal ha det i klassen/gruppen*

Spørsmålene i elevundersøkelsen bygger på en fempunktsskala. En svarverdi på 3,0 tilsier at elevene i noen grad opplever medvirkning mens en svarverdi på 4,0 tilsier at elevene opplever stor grad av medvirkning. Det mest interessante funnet i elevundersøkelsen er at elevene opplever stor grad av medvirkning på 5. trinn, men lavere grad av medvirkning utover i skoleløpet. I denne sammenhengen er det også interessant å se på foreldreundersøkelsen i barnehagen. For påstanden «jeg har inntrykk av at barnet mitt får være med og påvirke innholdet i barnehagen» er svarverdien 4,3 i Kristiansand og 4,2 i landet for øvrig.

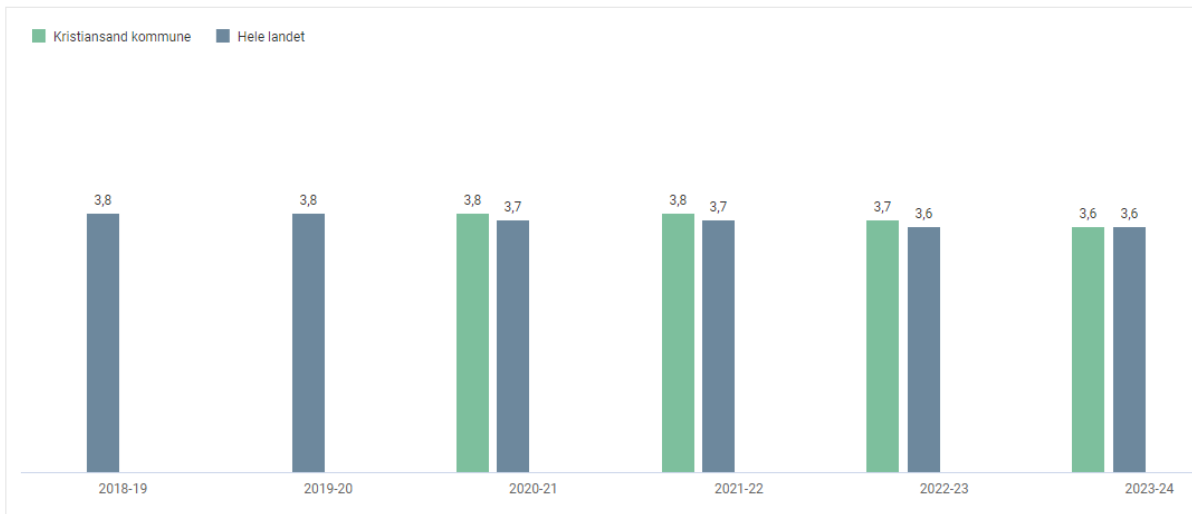
Elevdemokrati og medvirkning – Alle trinn

2023-24, Kristiansand, Alle trinn, Elevdemokrati og medvirkning, Offentlig skole, Alle kjønn

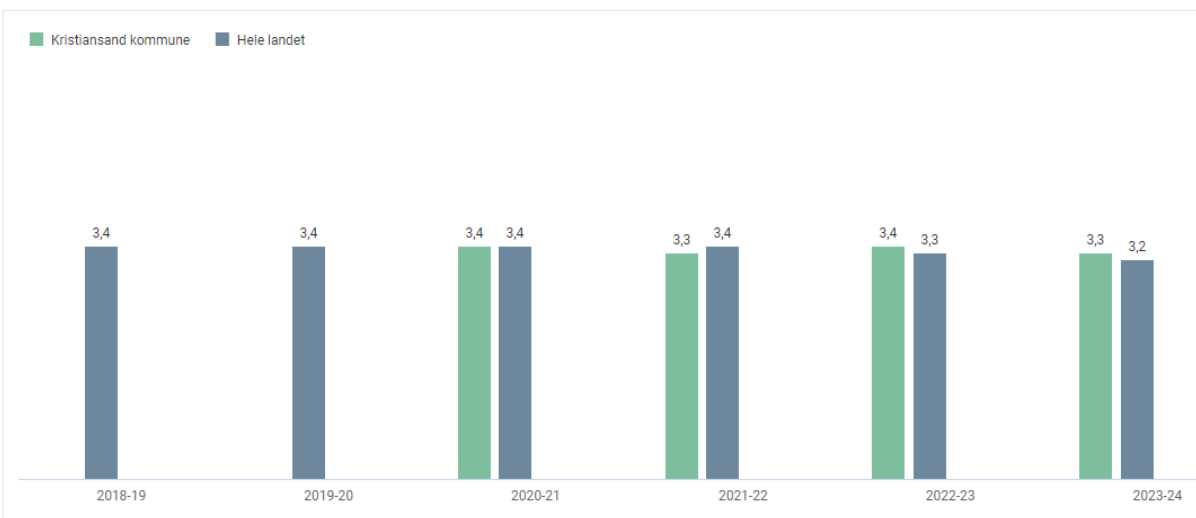
Ser man på utvikling over tid er det små bevegelser både i Kristiansand og i landet for øvrig. Det synes likevel som det er en svak negativ utvikling over tid, og denne tendensen er gjennomgående på de fleste spørsmålene i elevundersøkelsen.

Elevdemokrati og medvirkning – Utvikling over tid – 7. årstrinn

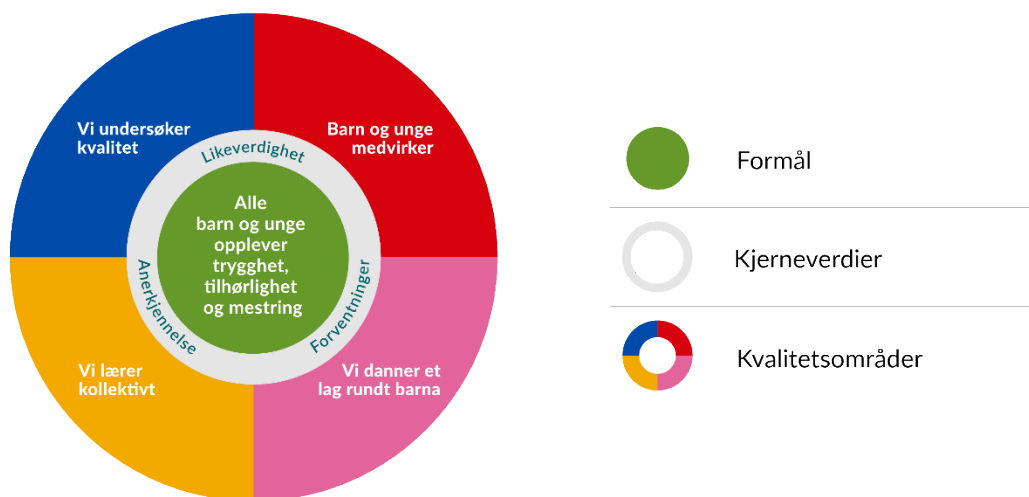
Kristiansand, Alle skoleår, 7. årstrinn, Elevdemokrati og medvirkning, Offentlig skole, Alle kjønn

Elevdemokrati og medvirkning – Utvikling over tid – 10. årstrinn

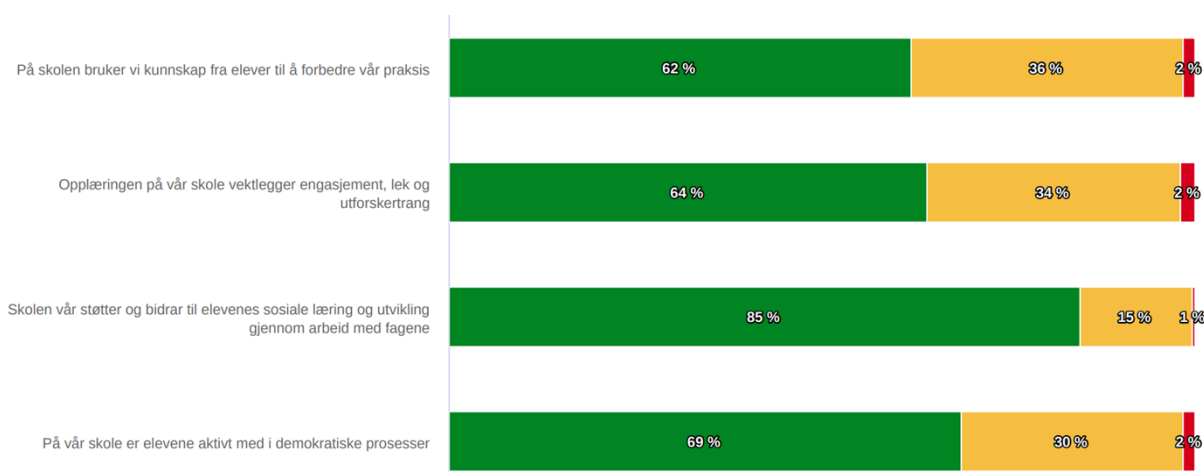
Kristiansand, Alle skoleår, 10. årstrinn, Elevdemokrati og medvirkning, Offentlig skole, Alle kjønn

Alle pedagogisk ansatte ved skolene har våren 2024 gjennomført skolebasert vurdering. Den skolebaserte vurderingen er bygget opp rundt *Rammeverk for kvalitet og inkludering* der barn og unges medvirkning er ett av fire kvalitetsområder.

Lærerne har tatt stilling til om skolens praksis er tilfredsstillende (grønt), om skolens praksis bør bedres (gult) eller om skolens praksis må endres (rødt), på fire påstander knyttet til barn og unges medvirkning i skolen:

- *På skolen bruker vi kunnskap fra elever til å forbedre vår praksis*
- *Opplæringen på vår skole vektlegger engasjement, lek og utforskertrang*
- *Skolen vår støtter og bidrar til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene*
- *På vår skole er elevene aktive med i demokratiske prosesser*

Figur 2 Skolebasert vurdering (n=1000 lærere)

Når man sammenligner svarene fra lærerne på den skolebaserte vurderingen med svarene fra elevene på elevundersøkelsen kan det se ut som at elever og lærere har ganske lik oppfatning av hvor stor grad av medvirkning elevene har. Lærerne opplever at det foregår mye bra arbeid for å styrke elevenes

involvering, men at det er rom for forbedringer. Begge undersøkelsene bygger på kartlegginger av subjektive opplevelser og gir derfor ikke en objektiv beskrivelse og fasitsvar på tvers av skoler. Undersøkelsene gir likevel et godt grunnlag for å gjennomføre prosesser der man kan utvikle en felles forståelse for hva elevmedvirkning er og for hvordan man kan styrke denne.

Våren 2024 gjennomførte oppvekstdirektøren også en kartlegging der elevrådskontaktene var respondenter. Ca. halvparten av skolene har besvart undersøkelsen.

Kartleggingen bestod av to deler. Den ene delen omhandlet pågående elevrådsarbeid i Kristiansand og den andre delen ba om innspill til hvordan elevmedvirkning kan styrkes i tråd med nytt læreplanverk og ny opplæringslov 01.08.2024.

Elevrådskontaktene på hver skole svarte ut undersøkelsen, men ble sterkt oppfordret til å være informert av en prosess i elevrådet i forkant. Særlig gjaldt dette spørsmål om når elevmedvirkningen fungerer og hvordan denne kan styrkes.

Om elevrådsarbeidet

I denne delen svarte skolene ut hvordan standarder for elevrådsarbeid er fulgt opp, hvordan elevråd er organisert, saker de har behandlet, saker der elevenes mening er tatt hensyn til og hvordan elevrådskontaktene har lyktes i sin rolle.

Elevrådshåndboka i Kristiansand¹ beskriver ulike standarder som skolene i undersøkelsen må vurdere seg selv ut fra. De aller fleste skolene svarer på et flertall av påstandene at praksis er i tråd med standarden. Påstander der skoler formidler at standard ikke eller bare delvis er gjennomført omhandler følgende: Møtehyppighet minst en gang i måneden, for lite tid og støtte til å gjøre en god jobb for elevrådsrepresentanter, at alle elever får opplæring i ulike måter å ytre seg på og at elever får tilbakemelding om hvordan deres meninger er tatt hensyn til.

I tilbakemeldingen over hvilke saker som elevrådene behandler, er det en tydelig overvekt av saker om skolemiljø, mobbing, fysiske tiltak på skolen/skolegården og innspill til utbyggingsplaner i nærmiljøet. I snitt er det få eller ingen saker som angår innhold, metoder og kvalitet på opplæringen, selv om det her finnes enkelte unntak. Andre saker som elevrådene nevner de jobber med er varierte sosiale arrangementer, kiosk, kildesortering, mobilhotell, kampanjer, fritidstilbud og miljøretta helsetiltak.

Skolene viser til en lang rekke av varierte saker der elevenes meninger er tatt hensyn til: utforming av rutiner og aktiviteter for friminutt, gjennomføring av kantine, oppmerking av uteområde, sosiale arrangementer, skolemiljøsaker, utarbeidelse av bærekraftrom, oppfølging av elevundersøkelsen, samt inn klima og fysiske utemiljø.

¹ <https://ungdommens-bystyre.net/resources/Elevrådshåndboka.pdf>

Elevrådskontaktene opplever at de lykkes godt i å ivareta opplæringen av elevrådet, informere andre lærere slik at elevrådsrepresentanter deltar på møter, veilede representantene, samt tilpasse saker for elevrådet.

Det de melder at de lykkes i mindre grad med er å legge ut informasjon om elevrådsarbeidet på skolens hjemmeside og analysere og følge opp elevundersøkelsen sammen med elevrådet.

Når fungerer elevmedvirkning og hvordan kan den styrkes?

Tilbakemeldingen er at elevmedvirkning er på sitt beste når:

- elevene blir engasjert og vil forbedre ting ved egen skole
- elever selv tar tak i tema, undersøker noe sammen, tar det opp på klasseråd og så videre til elevrådet
- elevene opplever at de blir lyttet til og kan se og føle at de har gjort en forskjell (eksempelvis kan elever henvende seg til elevrådet når de har det vanskelig)

Elevmedvirkningen kan styrkes gjennom at:

- elevmedvirkning fører til mer elevaktiv undervisning
- elevmedvirkning på en og samme skole ikke skjer i for ulik grad
- det settes av nok tid til å planlegge sosiale arrangementer som er lystbetonte og egenmotivert
- elevrådet, elevrådskontakt og ledelsen på skolen har god dialog

Respondentene fremhever også at det er viktig med elevrådssamlinger både for elevrådskontakter og elevrådsrepresentanter på tvers av skoler i begynnelsen av skoleåret for å sette retning sammen og gi nødvendig informasjon, råd og tips.

Strategier for å styrke elevmedvirkningen i kristiansandsskolen

På bakgrunn av et kunnskapsgrunnlag som bygger på forskning og innspill fra elever og lærere vil oppvekstdirektøren sette i gang og vedlikeholde prosesser innenfor følgende fem områder:

1. *Utvikle en felles forståelse blant elever, lærere, skoleledere og skoleeier av hva elevmedvirkning er, og betydningen medvirkning kan ha for elevenes læring, utvikling og tilhørighet.*

Dette vil kreve en grundig og gjennomgående begrepsavklaring og god forankring hos både elever, lærere, skoleledere og skoleeier. En økt felles forståelse vil dermed kunne utgjøre et viktig grunnlag for en mer enhetlig praksis i og mellom skoler, og vil kunne påvirke til å utvide forståelsen av elevmedvirkning som noe mer enn metodevalg.

Forståelsen av hva elevmedvirkning er og hvorfor det er viktig, positive holdninger og en praksis som gjenspeiler dette er viktige elementer for å kunne lykkes med elevmedvirkning. Et trygt og godt læringsmiljø ligger da som en forutsetning.

Viktige arenaer for dette arbeidet er ledersamlinger, lærende nettverk der ledere og lærere møtes på tvers av skoler og på hver enkelt skole i det

profesjonelle lærende fellesskapet med ledere og lærere og i lærernes møte med elevene.

2. Elevene må involveres i hele læringsprosessen

Undring, refleksjon, utforskning er gjennomgående beskrivelser i LK20 av hvordan elevene skal få mulighet til å tilegne seg kompetanse (LK20), og forutsetter en aktiv elevrolle. Det anbefales å involvere elevene i hele læringsprosessen; både før, underveis og etter. Dette vil kunne føre til at 1) elevene får kjennskap til hva som forventes av dem når det gjelder bidrag til egen og andres læring, 2) at elevene får kunnskap om hvilke ferdigheter og kompetansemål de skal strekkes mot, 3) og elevene blir motiverte gjennom å oppleve å kunne påvirke hva som skal læres og hvordan læringen skal skje.

3. Elevenes refleksjon og tilbakemeldinger må etterspørres

Elevene må, enten som hel klasse, i et tilfeldig utvalg av elever eller individuelt, gjennom dialog med lærer gi tilbakemelding på opplevd utbytte av ulike læringsprosesser. Dette vil kunne føre til at 1) elevene får trening i å reflektere over egen læring, 2) elevene får erfaring med å kunne påvirke utforming av læringsprosesser, 3) læreren får økt innsikt i hva som bør justeres til neste læringsprosess, og 4) skolen som helhet får et godt kunnskapsgrunnlag for skolebasert utvikling. Gode tiltak er:

- Loggskrivning
- La elevene evaluere læringsprosesser
- Elevstyrte utviklingssamtaler
- Ha medvirkning som spesifikt tema under strukturerte elevsamtaler

4. Elevrådets rolle må styrkes

Elevrådet er en viktig arena for elevmedvirkning. Det gir elevene mulighet til påvirkning i saker som er viktige for dem, og gir dem erfaring med demokratiske prosesser. Gode tiltak for å styrke elevrådets rolle er:

- Elevråd for alle, inkludert 1.-4. trinn
- Opplæring i elevråd
- Inkludering av alle elevstemmene
- Arbeidsgrupper med fokus på læring og medvirkning
- Rektor som fast deltager i elevrådet
- Faste møtepunkt for alle elevråd i kommunen
- Sammenheng mellom elevråd og ungdomsråd
- Sammenheng med andre samarbeidsorganer i skolen

5. Skoleeier og skoleleder må sette elevmedvirkning på agendaen

For å skape en skole hvor elevmedvirkninger er en sentral del av både elevens læring og de demokratiske prosessene på skolen må det settes på agendaen i alle fora, etterspørres kontinuerlig og det må legges til rette både for utforskende og implementerende prosesser som skaper endring. Videre må lederen være en rollemodell som i sin rolleutøvelse viser viktigheten av elevmedvirkning. Ved å gjøre dette vil ledelse, lærere og elever høste erfaringer som, om disse forvaltes i et utviklingsfremmende perspektiv, vil gi

mulighet for kontinuerlig utvikling av elevmedvirkning. Med dette kan elevmedvirkning bli en del av «skolens DNA». Med leder forstås det her både skoleleder og skoleeier, som hver for seg og sammen vil kunne ha en stor betydning for elevenes mulighet for medvirkning. Gode tiltak er:

- Opplæring i hva medvirkning på skolen kan være, og hvordan den kan styrkes.
- Involvere elever i utvikling, gjennomføring og evaluering av planer og prosjekter
- Arrangere temasamlinger for skoleledere for å utvikle en felles forståelse av hva elevmedvirkning er, hvorfor det er viktig og hvordan det kan styrkes.
- Legge til rette for arenaer hvor ledere, lærere og elever sammen kan planlegge, gjennomføre og evaluere prosjekter.
- Sikre en god sammenheng mellom klasserom, skole og kommune.
- Etterspørre elevmedvirkning i oppfølging av skoler og lærere.
- Synliggjøre resultater av elevmedvirkning.

Vurdering

Elevenes rett til å medvirke er forankret både i barnekonvensjonen og i opplæringsloven. Elevmedvirkning løftes også fram i sentrale styringsdokumenter som læreplanverket, stortingsmeldinger og nasjonale offentlige utredninger. Innenfor forskning er det bred enighet om at elevmedvirkning også er viktig for å øke elevenes faglige og sosiale læringsutbytte.

På elevundersøkelsen oppgir elever at de opplever stor grad av medvirkning på femte trinn, men at opplevelsen av medvirkning synker utover i skoleløpet. Denne tendensen gjelder både i Kristiansand og i landet ellers. Skolenes rapportering fra den skolebaserte vurderingen forteller oss at lærere opplever at det foregår mye bra arbeid for å styrke elevenes involvering, men at det er rom for forbedringer. I tilbakemeldingen over hvilke saker som elevrådene behandler, er det en tydelig overvekt av saker om skolemiljø, mobbing, fysiske tiltak på skolen/skolegården og innspill til utbyggingsplaner i nærmiljøet. Det er få eller ingen saker som angår innhold, metoder og kvalitet på opplæringen.

Elevmedvirkning viser seg å være krevende å utøve i skolers daglige praksis. Kristiansandsskolen trenger felles å redefinere betydningen av elevmedvirkning og å tilpasse ny praksis i tråd med dette for å styrke elevers aktive deltakelse i opplæringen.

På bakgrunn av et kunnskapsgrunnlag som bygger på forskning og innspill fra elever og lærere vil oppvekstdirektøren sette i gang og vedlikeholde prosesser for å skape en felles forståelse for hva elev medvirkning er blant elever, lærere, skoleledere og skoleeier, for å involvere elevene i hele læringsprosessen, for å etterspørre elevenes refleksjon og tilbakemeldinger, for å styrke elevrådenes rolle og for å få skoleeier og skoleledere til å sette elevmedvirkning på agendaen. Dette arbeidet følges opp på hver skole og kvaliteten i arbeidet blir vurdert gjennom den årlige skolebaserte vurderingen. Skolene rapporterer også på dette

arbeidet og rapporteringen blir fulgt opp gjennom skoleeiers kvalitetsdialog med skolene.

I kvalitetsmeldingen vil oppvekstdirektøren analysere og vurdere kvaliteten på arbeidet med elevmedvirkning. Kvalitetsmeldingen skal drøftes av bystyret og legge grunnlaget for eventuelle videre vedtak om prioriteringer og tiltak.

Konklusjon

Det er behov for å styrke elevmedvirkningen i kristiansandsskolen.

Oppvekstdirektøren vil gjøre dette gjennom å igangsette og vedlikeholde prosesser for å skape en felles forståelse for hva elevmedvirkning er blant elever, lærere, skoleledere og skoleeiere, for å involvere elevene i hele læringsprosessen, for å etterspørre elevenes refleksjon og tilbakemeldinger, for å styrke elevrådenes rolle og for å få skoleeier og skoleledere til å sette elevmedvirkning på agendaen. Oppvekstdirektøren vil følge opp skolens arbeid gjennom kvalitetsdialogen og skolens rapportering på kvalitetsarbeidet. Elevmedvirkning vil være et viktig tema i den årlige kvalitetsmeldingen som skal drøftes av bystyret.

Punkt 26/24: Temaplan for psykisk helse

Bilag

Vedtak KULT, 06062024, Sak 38/24, Temaplan for psykisk helse

Vedtak HELSEUTV, 04062024, Sak 36/24, Temaplan for psykisk helse

Vedtak Form, 12062024, Sak 63/24, Temaplan for psykisk helse

Temaplan psykisk helse 2024-2032

Bakgrunnsdokument for temaplan for psykisk helse

Høringsinnspill - felles oversikt

Dato 21. mai 2024
Saksnr.: 2023031701-24
Saksbehandler Anne Aunevik
Godkjent av Kristin Eidet Robstad
Camilla Jarlsby
Brede Skaalerud
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Helseutvalget
Kultur- og idrettsutvalget
Oppvekstutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

04.06.2024
06.06.2024
11.06.2024
12.06.2024
19.06.2024

Temaplan for psykisk helse

Forslag til vedtak

[Bystyret vedtar temaplan for psykisk helse for perioden 2024-2032](#)

Sammendrag

Kommunedirektøren har utarbeidet forslag til temaplan for psykisk helse. Temaplanen inneholder oversikt over roller og ansvar kommunen har både i forebygging og oppfølging av psykiske plager og lidelser. Anbefalte endringer og forbedringer er oppsummert i 6 hovedmål og 23 delmål.

Målene er forankret i kommuneplanens samfunnsdel, og harmonerer med mål som finnes i allerede vedtatte planer. Mange av de foreslåtte tiltakene er kommunen i gang med allerede, mens andre er helt nye. Kommunedirektøren foreslår at temaplan får en virketid på 8 år, dvs to valgperioder.

Temaplanen bygger på et bakgrunnsdokument som beskriver forekomst av psykiske plager og lidelser, og utdyper kommunens roller og ansvar med eksempler på tjenester og andre tiltak. Bakgrunnsdokumentet har vært på høring, og høringsinnspillene vedlegges saken.

Vedlegg:

Temaplan psykisk helse 2024-2032
Bakgrunnsdokument for temaplan for psykisk helse
Høringsinnspill - felles oversikt

Saksutredning

1. Bakgrunn for saken

Temaplan for psykisk helse har bakgrunn i behov for å samordne satsingen på psykisk helsearbeid i nye Kristiansand kommune, nye nasjonale føringer og regionale vedtak om samhandling mellom primær - og spesialisthelsetjenesten, og endringer i innbyggernes psykiske helsetilstand. De gjeldende planene og kommuneplanens samfunnsdel ble ikke vurdert som dekkende for å gi ønsket retning for fag- og tjenesteutviklingen.

Temaplanens innhold er basert på:

- Innspillmøter med interne fagmiljøer og eksterne samarbeidspartnere som ble gjennomført høst 2022 og våren 2023. Disse innspillmøtene er også brukt som grunnlag til to andre planer: «Plan for forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn» og «Plan for forebyggende arbeid - med særlig vekt på omsorgssvikt og atferdsproblemer».
- Forskning, rapporter, nasjonale utredninger og kartlegginger
- Vedtatte kommunale planer
- Innspill fra relevante fagpersoner og fagmiljøer i kommunen, og forankringsmøter med ledergrupper i både helse og mestring, oppvekst og kultur- og innbyggerdialog.

På bakgrunn av dette er det utarbeidet et dokument («bakgrunnsdokumentet») som beskriver forekomst av psykiske plager og lidelser, og hvilke roller og ansvar kommunen har både i forebygging og oppfølging. I tillegg er det foreslått hovedmål og delmål, samt eksempler på tiltak for å nå målene.

I april ble bakgrunnsdokumentet ble sendt på høring til eksterne samarbeidspartnere, interesse- og brukerorganisasjoner, fagforeninger og kommunens medvirkningsråd, og den ble lagt ut på kommunens nettside. Følgende har gitt innspill:

1. Eldrerådet
2. Ungdommens bystyre
3. Studentutvalget
4. Den norske jordmorforening, avd Kristiansand
5. Den Norske psykologforening, avd Kristiansand
6. Blå Kors, avd Kristiansand
7. Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester, Agder vest
8. ATROP Støtte- og ettervernsenter
9. Kirkens Ungdomsprosjekt (KUP)
10. Sørlandet sykehus Helseforetak

Samlet oversikt over høringsinnspillene vedlegges, sammen med administrasjonens vurdering av om forslag til endringer skal etterkommes, og hvor det er tatt inn i revidert planforslag («bakgrunnsdokumentet»).

Selve temaplanen er en kortversjon av bakgrunnsdokumentet. Temaplanen gjengir kort hva som er bakgrunnen for forslag til hovedmål og delmål. Temaplanen og bakgrunnsdokumentet har de samme overskriftene, men det er kun bakgrunnsdokumentet som har beskrivende tekst med referanser og kilder, samt forslag til tiltak under de ulike delmålene. Høringsinstansene fikk bare tilsendt bakgrunnsdokumentet.

2. Felles punkter i alle saker

Juridisk grunnlag

Kan bli relevant i forbindelse med avtaler om eventuell endret ansvarsfordeling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten, men er ikke spesifikt drøftet i temaplanen.

Økonomiske konsekvenser

Mange av de foreslåtte tiltakene er allerede under planlegging eller gjennomføring. Det bør avklares hvilke tiltak som er nye, og om de trenger finansiering. Økonomiske konsekvenser innarbeides i økonomiplanen.

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for funksjonshemmede, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Medvirkningsrådene deltok på innspillmøter tidlig i planprosessen i 2022 og 2023. De fikk planforslag («bakgrunnsdokumentet») på høring i april 2024. Tre av de fire rådene sendte høringsinnspill (se vedlegg).

Barn og unges interesser

Barn og unges psykiske helse er beskrevet i bakgrunnsdokumentet, samt hva kommunen har av både forebyggende tilbud og oppfølgingstjenester. Flere av målene er spesielt rettet mot barn og unge.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Innbygger- og brukerrepresentanter deltok på innspillmøter tidlig i planprosessen i 2022 og 2023. Bruker- og interesseorganisasjoner fikk planforslaget («bakgrunnsdokumentet») på høring.

Klima- og miljøkonsekvenser

Ikke relevant

HMS/Folkehelse

Folkehelse er gjennomgående tema i planen, noe som særlig framkommer i bakgrunnsdokumentet.

t

3. Vurdering

Planens hovedmål og delmål vil gi kommunens ledelse grunnlag for beslutninger som fremmer god psykisk helse hos innbyggerne i Kristiansand, og dermed være retningsgivende for kommunens utvikling av det samlede tjenestetilbudet de neste årene.

Anbefalingene er oppsummert i 6 hovedmål og 23 delmål. Målene er forankret i kommuneplanens samfunnsdel, og harmonerer med mål som finnes i allerede vedtatte planer.

Høringsinnspillene understøtter planens hovedmål og delmål, og gir dermed god forankring. Innspillene handlet om beskrivelser og tiltak, og disse er i stor grad innarbeidet i oppdatert bakgrunnsdokument som vedlegges saken.

En kort temaplan kan bidra til at retningsvalgene blir tydeligere for bystyret som skal vedta planen, og for omgivelsene. Bakgrunnsdokumentet kan være til hjelp for å begrunne og utdype forslagene, og når planen skal følges opp.

Kommunedirektøren foreslår at temaplan får en virketid på 8 år, dvs to valgperioder.

Kommunedirektøren vil sørge for at temaplanen og bakgrunnsdokumentet blir fulgt opp av en intern oppfølgingsgruppe som skal avklare ansvar, samarbeid og framdrift.

4. Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at bystyret vedtar temaplan for psykisk helse for perioden 2024-2032.

Punkt 27/24: Barnehagemyndighetens rapport for 2023 - status per mai 2024

Dato 4. juni 2024
Saksnr.: 2024008627-1
Saksbehandler Mariann Solheim
Godkjent av Kristin Eidet Robstad

Saksgang
Oppvekstutvalget

Møtedato
11.06.2024

Barnehagemyndighetens rapport for 2023 - status per mai 2024

Forslag til vedtak

[Rapporten tas til orientering](#)

Sammendrag

Barnehageloven gir de øverste juridiske rettsreglene som barnehagene i Norge styres etter. Kommunen har to roller på barnehagefeltet; barnehageeier for kommunale barnehager og barnehagemyndighet for alle barnehager. Som barnehagemyndighet skal kommunen påse at alle barnehagene i kommunen drives i samsvar med regelverket. Barnehageloven gjelder for alle barnehageeiere – både kommunale og private.

Loven omhandler ulike temaer som stadfester barnehagemyndighetens og barnehageeieres ansvar; som krav til personalet, spesialpedagogisk hjelp, barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø, foreldres og barns rett til medvirkning, samordnet opptak, tilskuddsforvaltning til private barnehager m.v.

Kommunen kan gi pålegg om retting av ulovlige eller uforsvarlige forhold ved alle godkjente virksomheter. Barnehageloven gir barnehagemyndigheten tre virkemidler; godkjenning, aktiv veiledning og tilsyn. Kommunen står fritt til selv å velge hvordan myndighetsoppgavene skal utføres.

Denne rapporten sier noe om kommunens utøvelse av barnehagemyndighet i 2023 og våren 2024, hvilke prioriteringer som har vært gjort, samt prioriteringer i videre arbeid.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Vi har følgende barnehager i Kristiansand:

- Ordinære private: 50 (Fiskåtangen med 18 plasser legger ned 30.6.24, Wergelandsveien med 13 plasser legger ned 30.6.24. Drangsvann med 90 plasser åpner 1.8.24)
- Ordinære kommunale: 34 (Kongsgård ble lagt ned i 2023 og innlemmet i Roligheden, Kløvergården er lagt ned og innlemmet i Lømslands vei, tidligere Fergefjellet)
- Private familiebarnehager: 13 (Solsikken, Lillebo og Hølleveien, med til sammen 30 plasser, la ned 30.6.23)
- Åpne barnehager: 8 (alle private). Gratis tilbud på dagtid for barn i følge med en voksen.

Ved årsrapporteringen i Basil (Udires rapporteringssystem) per 15.12.23 var det til sammen registrert 5808 barn i barnehagene (barn i de åpne rapporteres ikke). Per mai er dette økt til 5853 barn med plass i en barnehage i Kristiansand kommune.

Det er et stort mangfold av barnehager i Kristiansand, med ulike eierskap. Kristiansand kommune er den største eieren, (34) fulgt av Læringsverkstedet (19). I tillegg er det andre kjeder, menigheter, stiftelser, studentsamskipnaden, ideelle, foreldre, aksjeselskap, samt enkeltpersoner. Kristiansand har et vidt spekter i størrelse og organisering; fra den største kommunale med kapasitet til 215 barn, til familiebarnehagene med 8-10 barn.

Uansett type barnehage må alle eiere forholde seg til barnehageloven, rammeplanen og andre tilhørende forskrifter. Alle kommunens barn og foreldre kan forvente å få den samme kvaliteten i barnehagetilbudet; uavhengig av type barnehage eller eier.

Juridisk grunnlag

- Barnehageloven
- Aktuelle forskrifter til barnehageloven:
 - Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
 - Forskrift om familiebarnehager
 - Forskrift om saksbehandlingsregler ved opptak i barnehage
 - Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager
 - Forskrift om foreldrebetaling i barnehager
 - Forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for styrer og pedagogisk leder i barnehage fra annen stat
 - Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager
 - Forskrift om endring i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager
 - Forskrift om politiattest i barnehager

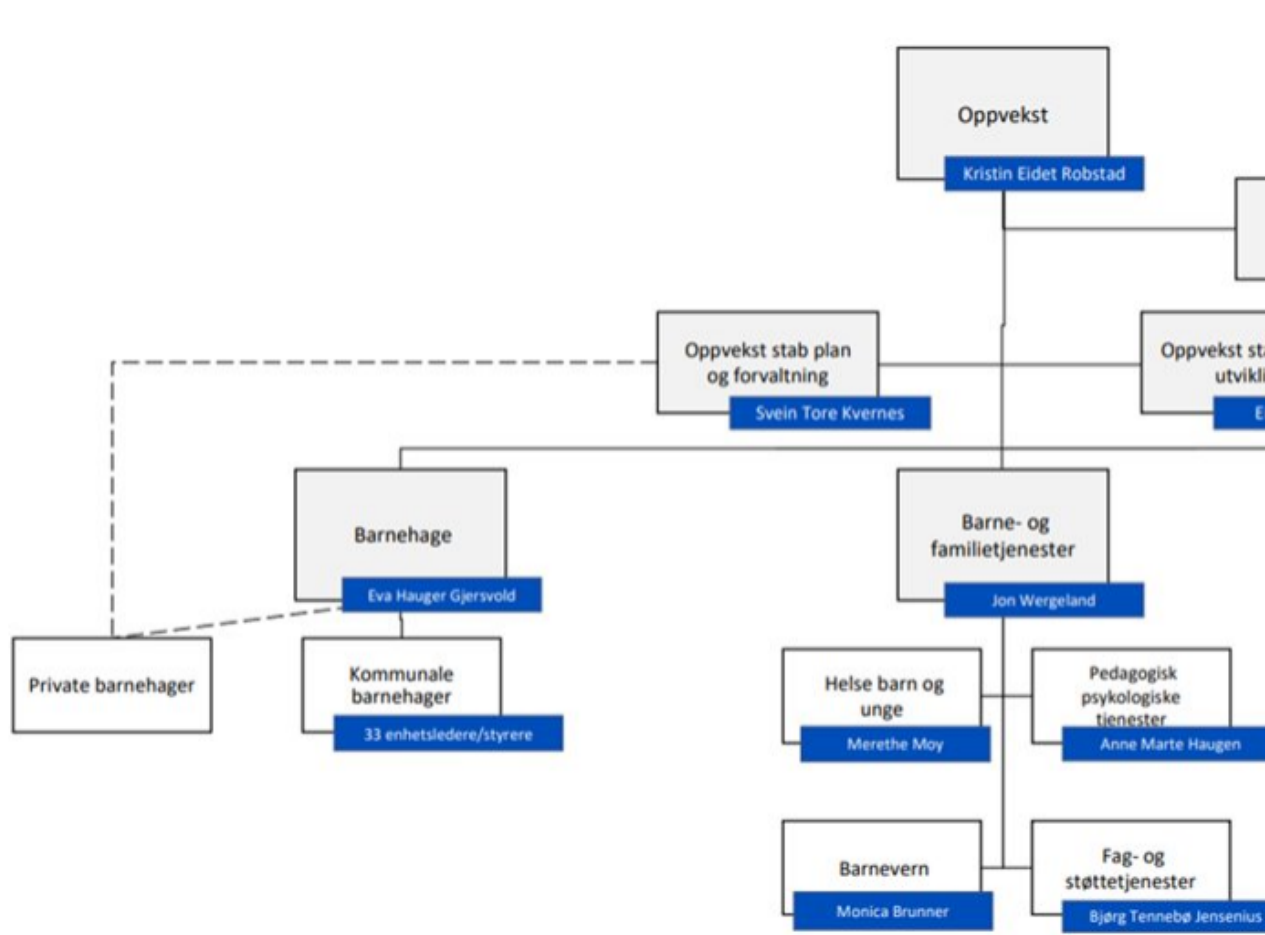
Kommunens oppgaver og ansvar

Barnehageloven § 10. *Barnehagemyndighetens ansvar* stadfester at kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning om og påse at barnehagene drives i samsvar med denne loven og tilhørende forskrifter (fra 1.7.22 fikk Udir ansvar for [økonomisk tilsyn](#) med de private barnehagene).

Barnehageloven § 11. *Krav til likebehandling og uavhengighet* (fra 1.1.21) presiserer at kommunen skal likebehandle private og kommunale barnehager når den utfører oppgaver som barnehagemyndighet. Det innebærer blant annet at oppgaver som

barnehagemyndighet skal skilles fra oppgaver som barnehageeier når dette er egnet til å ivareta tilliten til kommunens upartiskhet som barnehagemyndighet. I Kristiansand kommune er eierrollen og myndighetsrollen gjennom delegasjonsreglementet skilt på nivå 2 i organisasjonen:

- **Eierlinjen** – kommunalsjef Eva Hauger Gjersvold (Gudrun Svensson konstituert)
 - Eieransvar for kommunale barnehager
 - Ansvar for fag- og kompetanseutvikling for alle barnehager
- **Myndighetslinjen** – stabsleder Svein Tore Kvernes, med bl.a. ansvar for:
 - Godkjenning av barnehager
 - Samordnet opptak til barnehage – deriblant lovfestet rett til prioritet
 - Tildeling av tilskudd til private barnehager
 - Påse-rollen; «områdeovervåking»/risikovurdering
 - Tilsyn
 - Aktiv veiledning
 - Midlertidige dispensasjoner
 - Vedtak om spesialpedagogisk hjelp, barnehageloven § 31
 - Vedtak om tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, barnehageloven § 37

Skillet som er gjort mellom eier- og myndighetsrollen ivaretar lovens krav til uavhengighet.

Barnehageloven gir barnehagemyndigheten tre virkemidler til disposisjon:

Godkjenning:

Kommunen avgjør søknad om godkjenning av barnehager etter en vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold. Det kan ved godkjenning settes vilkår for driften med hensyn til antall barn, barnas alder og oppholdstid.

Aktiv veiledning:

Veiledning innebærer at barnehagemyndigheten aktivt gir informasjon til eiere om eierpliktene i barnehageloven med forskrifter. Veiledningen skal være frivillig for eier. Dersom veiledning ikke fører til regelverksetterlevelse, er det nødvendig å bruke tilsyn som virkemiddel. Det er imidlertid ikke en forutsetning for tilsyn at barnehagemyndigheten først har prøvd veiledning.

Barnehagemyndigheten har flere ganger brukt korte teamsmøter for å ivareta den lovfestede veiledningsplikten. Her blir alle barnehager invitert til å delta. Tema denne våren var barnehageloven § 9. *Internkontroll*. Bakgrunnen for dette temaet var å hjelpe med forståelsen av internkontroll etter barnehageloven, jf. internkontroll etter annet regelverk.

Høsten 2023 ble det arrangert et eget kveldsmøte spesielt for de åtte åpne barnehagene, hvor bl.a. lovverket som regulerer barnehagedrift og barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø ble gjennomgått.

Tilsyn:

Tilsyn er kontroll av om barnehageeier oppfylder eierpliktene i barnehageloven med tilhørende forskrifter. Det innebærer at kommunen bare kan føre tilsyn med forhold som er regulert i denne loven med forskrifter. Tilsyn er utøvelse av offentlig myndighet og innebærer å undersøke praksis. Dersom praksis er lovstridig, kan det eventuelt pålegges endring. I motsetning til veiledning, kan barnehagemyndigheten gjennomføre tilsyn mot eiers vilje. Vurderingen av om tilsyn er nødvendig skal baseres på risikovurdering.

Kommunens påse-rolle innebærer både en aktivitet for å vurdere risiko for brudd på barnehageloven med forskrifter og en plikt til å bruke virkemidler, slik at barnehageeiers praksis er i samsvar med lovverket.

Kommunens utøvelse av barnehagemyndighet i 2023 – status per mai 2024

Barnehagemyndigheten innførte i 2022 et eget internkontrollsystem (Moava internkontroll) som hjelp til å sikre at kravene i lovverket blir oppfylt. Denne gir oversikt og hjelp til å dokumentere at kommunen oppfylder disse kravene.

Risikovurdering:

Risikovurderinger ligger til grunn når barnehagemyndigheten vurderer behov for veiledning og/eller tilsyn. I vår internkontroll gjøres dette to ganger per halvår, i tillegg til en løpende vurdering ved oppståtte/meldte saker og/eller bekymringer.

Aktuelle informasjonskilder kan være:

- Klagesaker
- Bekymringsmeldinger; fra foreldre, ansatte, PPT, barneverntjenesten, andre
- Årsmeldingene (Basil)
- Tidligere oppfølging og/eller tilsynssaker
- Gjentatte dispensasjoner
- Manglende deltakelse på felles kommunale satsinger/nettverkssamlinger
- Årsplaner
- Opptakssystemet Visma Flyt barnehage – f.eks. om en barnehage har stor grad av gjennomtrekk av barn
- Foreldreundersøkelser
- Medieoppslag

Områdeovervåking:

Dette inngår i påse-rollen og innebærer en type kontroll som er mindre omfattende enn tilsyn, men som likevel gir oss et innblikk i hvordan barnehagene jobber i forhold til ulike lovkrav.

Ordinære tilsyn er ressurskrevende, med krav til innhenting av dokumentasjon, intervjuer av ansatte, vurdering av praksis sett opp mot dokumentasjonen, foreløpig og endelig rapport - og ellers mange formkrav. For å kunne følge opp flest mulig barnehager valgte vi i 2023 å anvende områdeovervåking spesielt i forhold til to viktige fokusområder:

1. Barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø

Barnehageloven § 41-43 omhandler psykososialt barnehagemiljø og barns rett til å ha det trygt og godt i barnehagen. Denne retten ble lovfestet fra 1.1.21 og stadfester at det skal være nulltoleranse mot krenkelser av barn i barnehagene, at det skal jobbes forebyggende, og at barnehagen har en aktivitetsplikt.

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, trakassering, diskriminering og vold, og de som arbeider der har plikt til å gripe inn. Barnehagen skal forebygge ved å jobbe kontinuerlig for å fremme barnas helse, trivsel, lek og læring. Alle ansatte har en lovfestet plikt til å:

- Gripe inn
- Forebygge
- Følge med
- Melde fra til barnehagens styrer. Styrer skal melde fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken og sette inn tiltak. Det skal lages en skriftlig plan, og den skal inneholde:

- Hvilke problemer tiltakene skal løse
- Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres, og hvem som skal gjennomføre tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Det er en skjerpet aktivitetsplikt dersom voksne som jobber i barnehagen krenker et barn. Ved mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens leder. Leder skal melde fra til barnehageeieren. Dersom dette gjelder leder, skal det meldes fra til barnehageeieren direkte. Undersøkelser og tiltak skal da iverksettes straks. I motsetning til opplæringslovens § 9a, hvor elever og foresatte kan klage til statsforvalteren, har ikke barnehageforeldre denne muligheten.

Da lovendringen kom, gjennomførte kommunen to nettverksamlinger, med en grundig gjennomgang av lovgrunnlaget og barnehagens plikter. Alle private og kommunale barnehager, familiebarnehager og åpne barnehager fikk tilbud om å delta. Det ble da også informert om at kommunen ville følge opp barnehagenes arbeid.

Oppfølging av barnehagenes arbeid med trygt og godt barnehagemiljø ble påbegynt våren 2022 og avsluttet oktober 2023, og alle barnehagene i Kristiansand (da 106) har hatt besøk av barnehagemyndigheten. Disse besøkene var ikke tilsyn, men et tilbud om en uformell og frivillig samtale. Til stede var leder/styrer/enhetsleder og en pedagog. I små barnehager ble også eier invitert med. Det ble utarbeidet en samtalemal med spørsmål om hvordan det ble jobbet med nulltoleranse og forebyggende arbeid, hvordan forståelsen av lovparagrafene var implementert hos personalet, hvordan foreldre var

involvert/informert og om barnehagene kjente til støttetjenester som Læringsmiljøteamet (PPT) og Tverrfaglig Arena (TFA). Tilbakemeldingskultur i personalgruppa, og om/hvordan dette ble jobbet med, var et spesielt viktig tema under besøkene.

Erfaringer fra samtalene viste at:

- Barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø er implementert i barnehagens internkontroll
- Personalet har forståelse for hva et trygt og godt barnehagemiljø innebærer

En annen erfaring var at et besøk skapte økt aktivitet rundt temaet ute i barnehagene og slik også virket forebyggende. Med unntak av én familiebarnehage, medførte ingen av besøkene opprettelse av tilsyn.

2. Sakkyndig vurdering versus det allmenpedagogiske arbeidet i barnehagene

Dette er det andre viktige fokusområdet i forhold til vår områdeovervåking. Alle sakkyndige vurderinger forutsetter at det gjøres en rekke tiltak som skal være en del av barnehagens allmenpedagogiske arbeid. Dette er tiltak som barnehagens faste personale skal jobbe med, i tillegg til det arbeidet spesialpedagogen utfører.

Kommunen har et ansvar for å påse at barn får de tiltakene som sakkyndig vurdering beskriver, og spesialpedagogene har et ansvar for å veilede barnehagene i forhold til dette. Det er utarbeidet rutiner for å informere videre dersom spesialpedagogen ikke kommer i posisjon til å veilede, med fare for at barnet dermed ikke får oppfylt retten sin etter barnehageloven § 31. Det tas da initiativ for å organisere nødvendig veiledning i forhold til den aktuelle barnehagen.

Erfaringer fra dette arbeidet kan tyde på at det ikke alltid er en bevissthet rundt hva tiltakene på individ- og systemnivå er, og hva vedtaket betyr for det arbeidet barnehagen skal utføre.

Tverrfaglig Arena (TFA) er et veiledningstilbud der barnehagene og foreldrene kan få veiledning på utfordringer knyttet til enkeltbarn eller barnegrupper. TFA-teamene består av koordinator fra Oppvekst, barneverntjenesten, PPT, helsesykepleier, familierådgiver/psykolog og Nye Mønstre.

TFA-møtene blir satt opp månedlig i alle Familiens Hus. TFA er i stadig utvikling utfra behovet til barnehager og foreldre. De aller fleste barnehagene i kommunen har per i dag vært innom dette tilbudet. Familiebarnehagene deltar i liten grad, men blir også oppfordret til å melde inn saker.

For barnehageåret 2023/2024 har det per mai vært mer enn 80 saker, og foreldrene har deltatt i ca halvparten av disse.

Annen områdeovervåking:

Her inngår oppfølging/veiledning av barnehager i forbindelse med klager og/eller bekymringer. Det kan være:

- Bekymringsmeldinger/klager fra foreldre eller Læringsmiljøteamet i PPT eller andre kommunale instanser
- Manglende deltakelse på kommunens felles kompetanseheving/nettverk.

Oppfølgingen er som regel frivillige veiledningsmøter mellom rådgiver (evt. også stabsleder) og eier/styrer i barnehagen, gjerne fulgt opp av et nytt møte noen måneder seinere for å gjøre opp status.

Barnehager med delt styrerressurs

[Forskrift om endring i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager](#) medførte en skjerping i krav om styrers tilstedeværelse, daglig kontakt med og oppfølging av hver barnehage. Seks private barnehager hadde i 2023 en organisering hvor styrer hadde ansvar for to barnehager, og eierne ble bedt om å gi en skriftlig redegjørelse i forhold til hvordan dette løses med tanke på:

- Tilgjengelighet for personalet og foreldrene?
- Forsvarlig avstand mellom barnehagene?
- Dimensjonering av styrerressursen i forhold til oppgaver som skal løses?

Alle eierne sendte inn en tilfredsstillende redegjørelse for gjeldende praksis. For to av barnehagene har eier nå valgt å ansette én styrer i hvert hus.

Tilsyn

Barnehageloven § 53. *Tilsyn* stadfester at kommunen skal føre tilsyn med barnehagene og kan gi pålegg om å rette uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter. Dersom fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen fatte vedtak om tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten. Klager, bekymringsmeldinger (også barnehagemyndighetens egen bekymring) kan utløse et tilsyn. Ved et tilsyn skal barnehagen legge frem alle opplysninger som kommunen trenger, og kommunen skal også gis adgang til barnehagens lokaler.

Barnehagemyndighetens praksis er at det nå i hovedsak opprettes stedlige tilsyn etter en risikovurdering. I 2023 ble det gjennomført tilsyn i to familiebarnehager. Ett av disse ble gjennomført i samarbeid med Miljørettet helsevern. Når det gjennomføres slike koordinerte tilsyn, utarbeides det separate tilsynsrapporter fra hver myndighet iht. deres respektive lovverk.

Dokumenttilsyn

I forbindelse med barnehageloven § 43. *Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn* har Statsforvalteren i Agder informert om at barnehagene må ha en egen prosedyre dersom eier jobber i barnehagen. I noen små barnehager er eier også pedagogisk leder/veileder og styrer.

Erfaringer fra en tidligere tilsynssak viste at en slik situasjon kan oppleves vanskelig for ansatte. § 43 sier at dersom det er styrer som krenker et barn, skal den som arbeider i barnehagen melde fra til barnehageeier direkte. Hvem skal den ansatte da melde fra til, dersom styrer også er eier? Formålet med dokumenttilsynet var derfor å sikre at ansatte (og vikarer) vet hvem de skal henvende seg til dersom eier krenker et barn, samt at barnehagen har jevnlig gjennomgang av denne prosedyren.

Til sammen 22 små private ordinære barnehager og familiebarnehager sendte inn sine prosedyrer i 2023.

Planlagte tilsyn høsten 2024

Barnehageloven § 46. *Opplysningsplikten til barnevernet*. Tall fra barnevernstjenesten viser at barnehagene sender færre bekymringsmeldinger nå, enn tidligere. Med dette som utgangspunkt ønsker barnehagemyndigheten å følge opp barnehagene tettere. Det skal utarbeides en spørreundersøkelse (Forms), hvor leder må besvare en del spørsmål, bl.a.:

- Hva slags rutine/prosedyre bruker barnehagen?
- Hvordan er rutinen kjent og tilgjengelig for alle ansatte?
- Hvordan er både fast ansatte og vikarer kjent med den personlige plikten til å melde en bekymring, selv om de har taushetsplikt?

- Hva slags kompetanse har personalet til å gjenkjenne tegn på mishandling og andre former for alvorlig omsorgssvikt?
- Er personalet kjent med hva som ligger i vilkårene for meldeplikten («grunn til å tro – mishandling – alvorlige mangler ved den daglige omsorgen»)?

Svarene vil bli gjennomgått i en risikovurdering. Med utgangspunkt i denne vil det gjøres en vurdering om det er nødvendig å opprette tilsyn. Uavhengig av denne vurderingen vil vi også opprette noen tilfeldige tilsyn, som «stikkprøver».

Pedagog- og bemanningskrav og midlertidige dispensasjoner

Barnehageloven setter krav til barnehagene om å ha styrer, pedagogisk bemanning og grunnbemanning. Styrer må ha utdanning som barnehagelærer eller annen høyskoleutdanning som gir barnehagefaglig og pedagogisk kompetanse.

Krav til styrer angir ikke spesifikt hvor stor stilling dette skal utgjøre, men at barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse. Kommunen kan likevel be om en redegjørelse dersom styrerressursen vurderes som bekymringsfull liten. Dette ble gjort i ett tilfelle i 2023.

Norm for pedagogisk bemanning tilsier at barnehagene skal ha minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år, og minst én pedagogisk leder for 14 barn over tre år. Ett barn utover 7/14 utløser krav om ytterligere 1x100% pedagogstilling. Barn regnes for å være tre år fra og med august det året de fyller tre.

Norm for grunnbemanning sier at det skal være minst én ansatt per 3 barn når barna er under tre år, og minst én ansatt per 6 barn når barna er over tre år.

Alle barnehager rapporterer årlig per 15.12 til Udir (Basil) om antall barn over og under 3 år, antall minoritetsspråklige barn og barn med spesialpedagogisk hjelp. I tillegg til styrerressurs, pedagogisk bemanning, grunnbemanning og ekstrabemanning.

Udir har utviklet en [bemanningskalkulator](#) for å hjelpe barnehagene til å kontrollere at de har tilstrekkelig pedagog- og grunnbemanning. I tillegg har økonomirådgiver i kommunen utviklet en kalkulator for å kunne kontrollere at barnehagenes godkjente leke- og oppholdsareal (LOA) overholdes. Kalkulatorene sendes ut til barnehagene i forkant av hovedopptaket, og det er den enkelte leder som har ansvar for at barnehagen ikke har flere barn enn den har godkjent LOA og bemanning for.

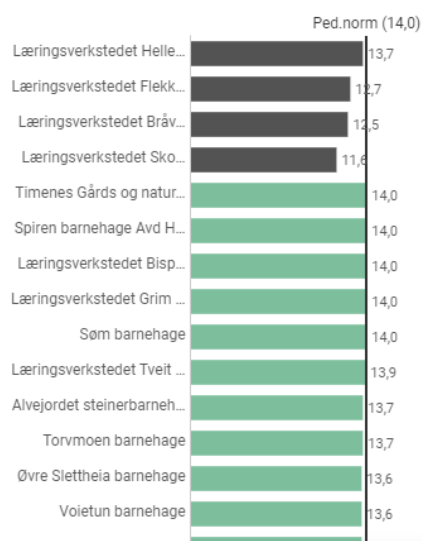
Barnehager kan søke kommunen om midlertidig dispensasjon fra utdanningskrav, pedagognorm, språkkrav og grunnbemanning. Generelt er det relativt få dispensasjonssøknader, og erfaringen er at barnehagene tar kontakt med barnehagemyndigheten i forkant for å få veiledning.

Tall fra Udires [analysebrett](#) viser at 4 barnehager oppfylte pedagognormen med midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet per 15.12.23, og at resten av kommunens barnehager hadde pedagog iht. norm.

Samtlige barnehager i Kristiansand kommune oppfylte bemanningsnormen (familiebarnehager er ikke medregnet i denne statistikken).

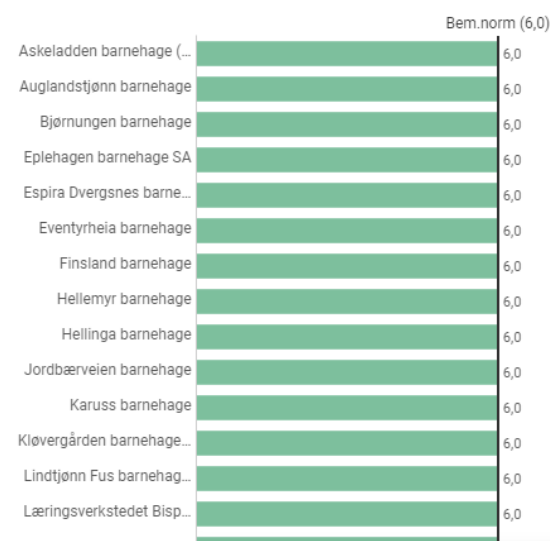
Barn per barnehagelærer

Fargene viser om barnehagen oppfyller pedagognormen. Grønn = oppfyller, Grå = oppfyller med disp., Rød = oppfyller ikke.

Barn per ansatt

Fargene viser om barnehagen ligger over eller under bemanningsnormen. Grønn=under eller lik, Rø over.

Barnehageeier kan søke om midlertidig dispensasjon fra **utdanningskravet** for styrer og pedagogisk leder for inntil ett år av gangen, etter at stillingen har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifisert søker. Etter en samlet vurdering av den reelle kompetansen hos den det søkes dispensasjon for, kan kommunen stille relevante vilkår ved innvilgelse av dispensasjonen. Det vil typisk være krav om regelmessig veiledning.

Antall dispensasjoner fra utdanningskravet i ordinære barnehager i perioden 1.1.23-1.5.24. (7 dispensasjoner ble avsluttet i juli 2023 - per mai 2024 er det 4 pågående dispensasjoner):

Antall søknader	Antall avslag	Antall innvilgede søknader	Stillingsstørrelser	Varighet
Private barnehager	0	11	10-100%	4 -12 mnd.
Kommunale barnehager	0	0	0	0
Private familiebarnehager	0	0	0	0

Barnehageeier kan også søke om midlertidig dispensasjon fra **pedagognormen** for inntil ett år, dersom særlige hensyn tilseier det. Særlige hensyn kan være at søknaden gjelder en kort periode, at barngruppen har særskilt behov for trygghet og forutsigbarhet og derfor heller bør ha en kjent og fast vikar (uten godkjent utdanning) i perioden som kan ivareta dette. I slike tilfeller skal eier legge ved uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg i søknaden. Barnehagen kan i dispensasjonsperioden ikke ta inn flere barn, siden de da ikke oppfyller pedagognormen. Erfaringsmessig kommer det svært få av disse søknadene.

Antall dispensasjoner fra krav om pedagognormen i perioden 1.1.23 – 1.5.24 (gjelder ikke for familiebarnehager):

Antall søknader	Antall avslag	Antall innvilgede søknader	Stillingsstørrelser	Varighet
Private barnehager	0	0	0	0
Kommunale barnehager	0	1	40%	3 mnd.

I 2023 og per mai 2024 har det ikke vært søknader om midlertidig dispensasjon fra verken språkkrav eller grunnbemanning.

Kommunens vedtak kan påklages til Statsforvalteren.

Rett til plass i barnehage og samordnet opptak i kommunen

Alle barnehager har en lovpålagt plikt til et samordnet opptak, og alle har vedtekter som definerer opptakskrets og opptakskriterier. Private eiere definerer selv disse i sine vedtekter. De kommunale barnehagene har felles vedtekter, vedtatt av bystyret.

Erfaringen tilsier at det kan være komplisert for foreldre å forholde seg til vedtekter, da det er mye ulikt. Spesielt gjelder dette opptakskrets, opptakskriterier og oppsigelsestid. Som en del av barnehagemyndighetens veiledningsplikt sendes det hver høst ut en oppfordring til de private barnehagene om å ha en gjennomgang av egne vedtekter, og da spesielt opptakskriteriene. Disse skal være objektive og etterprøvbare. Dette er spesielt viktig med tanke på å unngå saksbehandlingsfeil ved tildeling av plasser i områder med flere søkere enn plasser.

I Kristiansand har alle rettighetsbarn barnehageplass i barnehageåret 2023/24, og per mai 2024 er det 5852 barn i barnehagene våre. Rettighetsbarn er de som:

- Har søkt innen fristen 1. mars og/eller
- fyller 1 år innen august, september, oktober eller november

Barn som fyller 1 år fra januar til august har rett til plass fra august det året barnet fyller 1 år.

Barn som fyller 1 år i september, oktober og november har rett til plass fra måneden barnet fyller 1 år.

Barn som fyller 1 år i desember eller senere har rett til plass fra august det året barnet fyller 2 år.

I årets opptak ble de fleste tilbudene sendt ut 18.03.2024 slik:

Ønske nr 1: 948 tilbud

Ønske nr 2: 42 tilbud

Ønske nr 3: 21 tilbud

Ønske nr 4: 7 tilbud

Ønske nr 5: 3 tilbud

127 barn fikk ikke tilbud om plass 18.3.24. Alle foreldre uten plass ble kontaktet i mars og april for å finne løsninger, som for eksempel å utvide søknaden til å omfatte flere barnehager. Imidlertid er det noen foreldre som kun ønsker plass i en bestemt barnehage og derfor ikke ønsker å søke på andre.

Per 28.mai har samtlige rettighetsbarn fått plass fra barnehageåret 2024/25. 120 barn med rett til plass står på venteliste til høyere ønske (dette er barn som allerede har en barnehageplass).

I år er det noe underkapasitet på Hånes, pga. utbyggingen på Lauvåsen og Hamrevann. Barn i området får plass i Indre Randesund eller Tveit. Utover delområdet Hånes er det ingen spesielle områder med underkapasitet – mye på grunn av nye Drangsvann barnehage med oppstart i august 2024. Derimot er det noen barnehager som er spesielt populære og som har lange søkerlister.

I Vågsbygd er det press på den nærmeste barnehagen til Fiskåtangen, fordi Fiskåtangen legger ned og det da blir 18 færre plasser i dette området.

Kristiansand har i praksis løpende opptak, og det innebærer at barn på søkerlisten vil få tilbud om plass ved ledig kapasitet. Dette ivaretas kontinuerlig av rådgiver med

opptaksansvar i Oppvekstdirektørens stab. Kommunen har et godt samarbeid med både private og kommunale barnehager i forbindelse med opptak. Erfaringen i dette samarbeidet er stor tilpasningsvilje, for best mulig å kunne imøtekomme foreldres ønsker og behov.

Totalt har kommunen god kapasitet. De barnehagene som har ledige plasser, vil fylle opp disse i det løpende opptaket. Noen får for mange ansatte i forhold til barn og vil derfor måtte redusere kapasiteten pga. lavere økonomisk tilskudd. Mange foreldre som ønsker plass for våren 2025 (ikke rettighetsbarn) vil derfor måtte vente til august 2025.

Det kan være krevende for barnehagene å stadig ha tilvenning av nye barn gjennom barnehageåret. Det er også krevende å bemanne opp eller ned for å tilpasse bemanning til antall plasserte barn. En barnehage kan ikke alltid ta inn et nytt barn selv om barnehagen har ledig kapasitet, fordi den må ta inn et tilstrekkelig antall barn til å kunne finansiere en nyansettelse, jf. norm for pedagogisk bemanning og grunnbemanning (s. 8)

Prioritet ved opptak

Barnehageloven § 18 sier at barn med nedsatt funksjonsevne, samt barn hvor barnevernet har tiltak i familien etter barnevernloven, skal ha prioritet ved opptak. Dette gjelder for alle barnehager, og leder kan ikke gå forbi barn med disse prioritetene på søkerlistene sine. Kommunale barnehager har i tillegg vedtekter som sier at barn med alvorlig sykdom i familien skal ha prioritet, etter den lovfestede prioriteten. En del private har også dette i sine vedtekter.

I opptaksåret 2024 er det følgende antall søknader med prioritet:

§ 18. Nedsatt funksjonsevne	§ 18. Tiltak etter barnevernloven	Alvorlig sykdom i familien
8	7	51

Når et barn får tildelt en prioritet, får foresatte et brev med informasjon hvor det opplyses at søknaden kommer foran ordinære søkere, men at en prioritet i seg selv ikke utløser en plass. Det må altså være en ledig plass i aktuell aldersgruppe i den ønskede barnehagen.

Klagerett ved tildeling av barnehageplass

I hovedopptaket kan søker klage til kommunen dersom barnet verken får sitt første eller andre ønske oppfylt. Retten til å klage er omhandlet i egen forskrift. Dersom klager får medhold i at det er gjort saksbehandlingsfeil ved tildeling av plass, skal barnet tildeles første ledige plass i den aktuelle barnehagen (etter barn med prioritet etter § 18).

Denne klageretten gjelder kun de som har søkt innen fristen 1. mars og som har rett til plass (med unntak av barn med prioritet etter § 18). Dersom klager ikke får medhold, skal klagen sendes til kommunens klagenemnd.

Barnehagene skal ha en definert opptakskrets. For kommunale barnehager, og noen private, er opptakskretsen Kristiansand kommune. Andre kan ha opptakskrets knyttet til spesifikt postnummer/definert geografisk område, eller til medlemmer av et navngitt vel. Søsken blir prioritert, og derfor er det barnehager hvor kun søsken får plass. Det er også barnehager som bare tar inn små barn, fordi det ikke er ledige plasser for barn over tre år. Noen private prioriterer barn av ansatte, studenter, søkere som har dem som 1. ønske, eller overflytting fra barnehager innen samme kjede. Én kommunal barnehage prioriterer barn av ansatte ved Sørlandet Sykehus.

Flesteparten av foreldrene har en forventning om å få plass i den barnehagen de ønsker, og kan oppleve det som frustrerende at opptakskriterier gjør at deres barn ikke blir prioritert. Opptaksansvarlig bruker derfor mye tid på å følge opp foreldre som venter på en barnehageplass.

Antall klager i 2023	Medhold om første ledige plass	Oversendt til klagenemnda	Medhold i klagenemnda
0	0	0	0
Antall klager per mai 2024	Medhold om første ledige plass	Oversendt til klagenemnda	Medhold i klagenemnda
2	0 (begge fikk sitt ønske nr. 2)	0	0

Forskrift om foreldrebetaling i barnehager

Forskriften regulerer maksimumsgrense for foreldrebetaling, ulike moderasjonsordninger og gratis kjernetid. Maksimumsgrensen blir redusert fra kr 3000 per måned til kr 2000 per måned fra 1.8.24. Fra 1.8.23 fikk barn nr. tre gratis barnehageplass, når alle tre barna går i barnehage.

Innrapporterte tall til Udir per 15.12.23; antall husholdninger som har søkt om og fått innvilget inntektsgradert foreldrebetaling i Kristiansand kommune:

C. Hvor mange husholdninger har søkt om og fått innvilget inntektsgradert foreldrebetaling i kommunen? Samlet skattepliktig kapital- og personinntekt for husholdningen ?

	Antall husholdninger	Antall barn 1 i husstanden	Antall barn 2 i husstanden	Antall barn 3, 4 eller flere i husstanden	Antall barn totalt (sum)	Herav antall barn som får gratis kjernetid
0 - 99 999 kr	115	115	36	5	156	134
100 000 - 149 999 kr	28	28	6	3	37	31
150 000 - 199 999 kr	28	28	5	4	37	34
200 000 - 249 999 kr	75	75	17	1	93	81
250 000 - 299 999 kr	58	58	7	0	65	58
300 000 - 349 999 kr	52	52	16	4	72	66
350 000 - 399 999 kr	68	68	15	3	86	76
400 000 - 449 999 kr	63	63	8	0	71	64
450 000 - 499 999 kr	74	74	21	5	100	92
500 000 - 549 999 kr	76	76	14	4	94	82
550 000 - 600 000 kr	60	60	12	1	73	73
600 000 - 650 000 kr	13	13	5	0	18	18

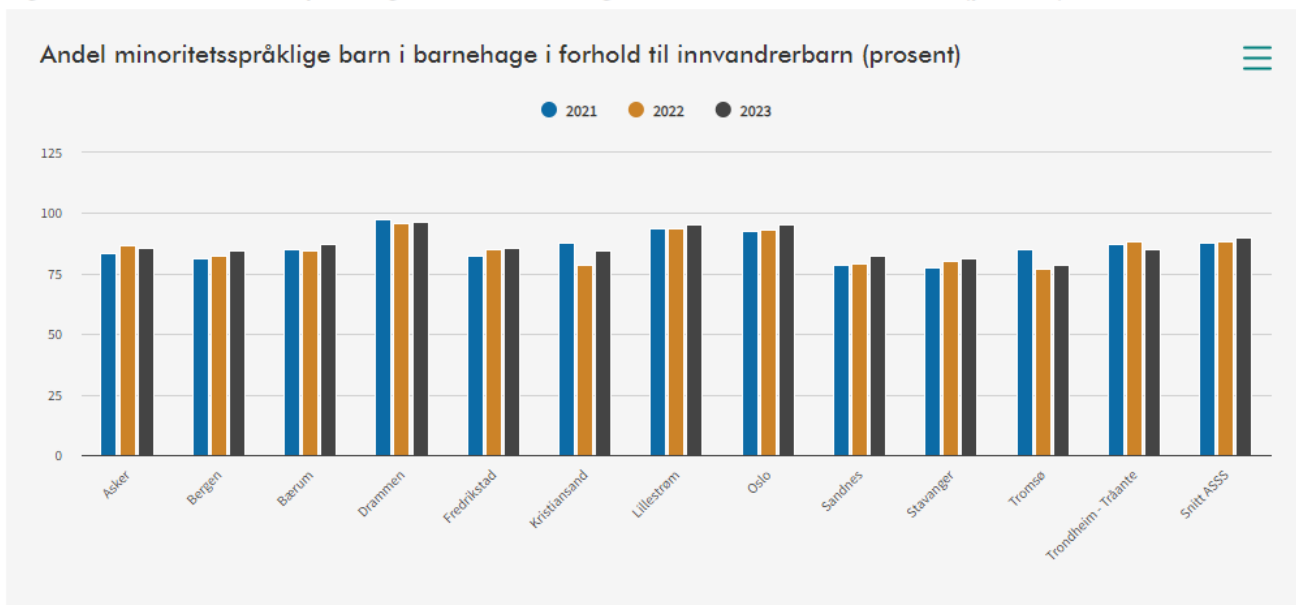
Rekruttering av minoritetsspråklige barn til barnehage

Kristiansand kommune har et vedvarende fokus på å rekruttere barn fra minoritetsspråklige familier til barnehage, og Udir bevilger også midler til dette arbeidet.

Tall fra Udir (Basil-registrering per 15.12.23) viser at antall minoritetsspråklige barn i barnehagene i 2023 økte til 84,8%, dvs. en økning på 6% (etter en nedgang i 2022 på hele 9,1%). Til tross for økningen ligger Kristiansand under snittet (89,7) for de 12 største kommunene (ASSS).

Minoritetsspråklige barnehagebarn er i Basil definert ved at både barnet og barnets foresatte har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk eller engelsk.

Figur 6. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn (prosent)

Hvorfor er dette viktig?

Å få minoritetsspråklige barn inn i barnehagen er ikke bare viktig med tanke på språket, men også for den sosiale utviklingen. Barnehagen er den arenaen som virker mest utjevne for å forebygge utenforskap. En [forskningsrapport](#) fra 2021 har blant annet funnet at svake språkferdigheter målt allerede ved tre-års alder viste økt sammenheng med erting og mobbing målt ved fem- og åtte-års alder. Barn med alvorlige og vedvarende språkvansker både ertes og ertes andre oftere enn barn uten slike vansker.

Det tar 4-6 år å utvikle et godt norsk. Erfaringer tilsier at noen foreldre venter med å søke barnehage til barnet er 4-5 år, i den tro at ett eller to år er nok for å lære norsk godt nok før skolestart. Noen er også opptatt av at barnet skal lære sitt eget morsmål først og derfor kan være bekymret for at barnet ikke kan lære to språk parallelt.

Andre årsaker kan være pris, at en av foreldrene er hjemme likevel og derfor ikke ser behovet for barnehage, manglende informasjon/forståelse om hva en barnehage er, bekymring for om personalet tar seg godt nok av barnet, kulturforskjeller, språklige utfordringer osv. Vi ser også at beliggenhet spiller inn. Dersom barnehagen ligger for langt unna og det blir vanskelig med henting og bringing, kan foreldre velge å takke nei til tilbudet.

Oppvekst har en egen arbeidsgruppe som har fokus på arbeidet med rekruttering. Deriblant et samarbeid med læringsmiljøteamet i PPT, som jobber spesielt ut mot oppfølging av flerspråklige barn i barnehager. Det kan være:

- Observasjon
- Veiledning av barnehagepersonalet
- Vurdering av eventuell flerspråklig støtte i barnehagen

Hva gjør kommunen?

Ulike tiltak som er gjennomført i 2023 og 2024:

- Informasjon på infotavler i alle Familiens Hus om viktigheten av utviklingen av språk, priser/moderasjonsordninger/gratis kjernetid, søknadsfrist.
- Helseyskepleierne møter alle familier og er en viktig samarbeidspartner for å informere og motivere foreldre.
- Oppfordre imamer til å informere om søknadsfrist.

- Informasjon på infotavle i hovedbiblioteket i forkant av søknadsfristen 1. mars.
- Oppfordring ut til alle barnehageledere om å informere og rekruttere; f.eks. yngre søsken til dem som allerede går i barnehagen.
- God informasjon om moderasjonsordninger, gratis kjernetid osv.
- Åpne barnehager er en rekrutteringsarena – informere og motivere foreldre.
- Samarbeid med Trekanten åpne barnehage, som har mange minoritetsspråklige brukere.
- Informasjons-kort på ukrainsk, arabisk, tigrinja, engelsk, fransk, tyrkisk, persisk, polsk, somali og norsk. Kortene har QR-kode som er lenket til kommunens hjemmeside. Der finnes bl.a. informasjon om barnehagene, moderasjonsordninger og foresattportalen.

Kristiansand kommune

Barnehagen er nøkkelen til språk, lek og læring

Kristiansands-barnehagen

Barn lærer gjennom lek og aktiviteter i barnehagen. De får venner og gjennom lek lærer barna språk og begreper slik at de har et godt grunnlag for å begynne på skolen. Alle barnehager legger til rette for ditt barns behov for mat og søvn.

Scan me

Søk barnehageplass før 1.mars
Scan QR koden for mer informasjon om barnehagene der du bor

- Som en prøveordning ble det avholdt til sammen tre dialogmøter med tospråklige fagarbeidere fra teamet Mangfold og migrasjon (PPT). Fagarbeiderne brukte sine nettverk til å invitere både foreldre som allerede har en barnehageplass og foreldre som lurer på hva en barnehage er. Erfaringen tilsier at det kan være mange spørsmål og problemstillinger som foreldre ønsker å diskutere. Vi jobber med rekruttering, men har også fokus på å beholde de minoritetsspråklige barna i barnehagen.
- Styrke tilvenning til barnehage, ved behov. Det kan innebære at en tospråklig fagarbeider kan følge og være til stede med barnet (og eventuelt foreldre) i barnehagen en periode.
- Rådgivere i stab besøker på forespørsel flerspråklig barselgruppe for å gi informasjon til de som ønsker dette.

Noen minoritetsspråklige barn med barnehageplass slutter igjen. Det kan skyldes at plassen brukes lite, og barnet kan da få en svak tilhørighet til barnehagen. Dette kan igjen medføre utfordringer med bli kjent og trygg i barnehagen og problematisk å komme inn i leken. Dårlig språkutvikling kan gjøre det enda vanskeligere å komme inn i leken, og språkutfordringer mellom foreldre og barnehage kan gjøre kommunikasjonen utfordrende. Vi ser at lite bruk av en plass dessverre kan generere enda mindre bruk.

I slike tilfeller er barnehagens leder viktig for å komme i dialog med foreldrene og finne løsninger. F.eks. kan det da være aktuelt at en tospråklig fagarbeider følger opp og trygger barn og foreldre i en periode.

Løpende saksbehandling av søknader om spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 31-40

Barnehageloven pålegger kommunen et ansvar for å gi barn, som etter en sakkyndig vurdering trenger det, spesialpedagogisk hjelp.

Antall barn med vedtak om timer etter § 31. *Rett til spesialpedagogisk hjelp*, etter § 37. *Barn med nedsatt funksjonsevne*, eller etter begge lovparagrafene:

	Bhg.året 2022/23	Bhg.året 2023/24
Antall barn med vedtak etter § 31	264	242
Antall barn med vedtak etter § 37	162	175
Antall barn med vedtak etter både § 31 og § 37	100	111
Antall barn med autismediagnoser	31	35
Antall barn med autismediagnoser som behandles etter EIBI-metoden	8	8
Antall barn med spesialpedagogisk hjelp gitt av logoped	29	47
Antall barn med spesialpedagogisk hjelp gitt i hjemmet (0-2 åringer)	3	5

Klagerett:

Når foreldre får et vedtak fra kommunen, har de klagerett. Dersom de ikke er enig i vedtaket og vurderingene som er gjort, sendes klagen til kommunen som gjør en ny vurdering. Dersom denne ikke tas til følge, oversendes klagen til Statsforvalteren.

Ukrainske barnehagebarn:

Disse barnehagene gir per i dag et tilbud til 38 antall ukrainske barn:

Navn på barnehage	Antall barn
Roligheden (Lund)	19
Læringsverkstedet Flekkerøya	3
Møllestua (Grim)	2
Birkelid (Songdalen)	2
Eplehagen (Midtre Vågsbygd)	1
Refshalen gårdsbarnehage (Tveit)	1
Spiren Søgne	1
Mosby oppvekstsenter	1
Eventyrskogen (Strai)	1
Lømslands vei (Kvadraturen)	1
Karuss (Midtre Vågsbygd)	1
Bjørndalen (Lund)	1
Espira Dvergsnes	1
Sjøstjerna (Søgne)	1
Torvmoen (Søgne)	1
Espira Vedderheia (Søgne)	1
	38 (27 i fjor)

Etter at tidligere Kongsgård barnehage ble lagt ned, er mye av den flerspråklige kompetansen overført til Roligheden, for å kunne ivareta flerspråklige barn på best mulig måte. Barnehagen har russisk/ukrainsk-talende ansatt og i tillegg en ekstraressurs i samme språkgruppe. Erfaringene så langt er at barna har opplevd det trygt og godt å leke med noen som har samme språk. Tilvenningen blir enklere, og de kommer også i gang raskere med lek og aktiviteter. Noen av barna har traumer, og da er det viktig å ha lett tilgjengelige voksne «på huset» som har det samme språket. Samtidig er det også viktig å få lekekamerater som snakker norsk, for å utvikle språket.

Klager og bekymringsmeldinger fra foreldre og andre

Kommunen mottar klager og/eller bekymringer fra foreldre og andre om ulike forhold og av varierende alvorlighetsgrad. Klager i 2023 og per mai 2024 har omhandlet følgende forhold:

- Tvang ved utførelse av spesialpedagogiske tiltak (EIBI)
- Oppfølging etter klage på vedtak etter § 37
- Manglende kompetanse i barnehager (og skoler) på barn med ulike matallergier
- Klager på tildelt barnehageplass
- Ikke utarbeidet aktivitetsplan (rett til et trygt og godt barnehagemiljø)
- Sikkerhet på utelekeplassen
- Sykefravær/vikarer
- Utesoving
- For få varme måltider
- Barn som biter
- Klatring på barnehagens tak (etter stengetid)
- Flått pga. for mye buskas på utelekeplassen

På kommunens hjemmeside ligger det informasjon om hvordan foreldre eller andre kan klage/sende inn bekymring skriftlig. Henvendelser kan også komme per telefon. Klager/bekymringer/henvendelser blir fulgt opp i henhold til våre rutiner, og oppfølging avhenger av type og alvorlighetsgrad. Klager på tiltak etter § 31/§ 37 blir fulgt opp av egen rådgiver i stab.

Andre problemer/utfordringer kan som regel løses ved direkte kontakt/møte med pedagogisk leder, barnehagens leder eller eier. Vi oppfordrer alltid til å prøve dette først, dersom det da ikke handler om en alvorlig hendelse. Noen ganger kan barnehagemyndigheten delta på møte med eier og leder, for å prøve å finne løsninger i fellesskap.

Kommunens Læringsmiljøteam (PPT) er et lavterskeltilbud som jobber forebyggende, med fokus på observasjon og veiledning. Læringsmiljøteamet kan kontaktes av både private og kommunale barnehager. Kommunens ressursteam mot mobbing kan kontaktes dersom det gjelder kommunale barnehager.

Foreldreundersøkelsen 2023

Alle barnehager kan delta i den årlige [foreldreundersøkelsen](#) som Udir initierer, og mange velger også å gjøre dette. Undersøkelsen har omtrent 30 spørsmål som tar for seg tema om barnets trivsel og utvikling, samarbeidet med barnehagen, informasjon, tilfredshet med lokaler og utearealer, bemanningstetthet, matservering osv.

De kommunale barnehagene er pålagt å delta, de private velger selv. I 2023 valgte ca 2/3 av de private barnehagene og familiebarnehagene å delta.

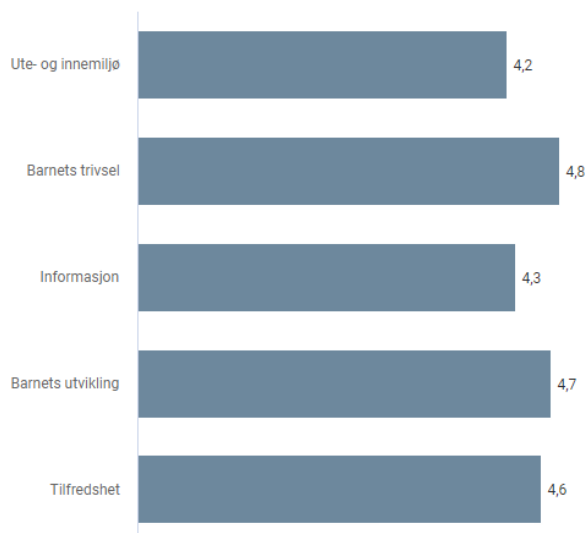
I 2023 var gjennomsnittlig tilfredshet 4,6. Dette er en liten økning fra 2022, og også noe over landsgjennomsnittet. I Kristiansand kommune har de private barnehagene samlet sett noe høyere skår enn de kommunale.

Svarene i foreldreundersøkelsen kan være et godt utgangspunkt for barnehagene i forhold til å identifisere områder til forbedring.

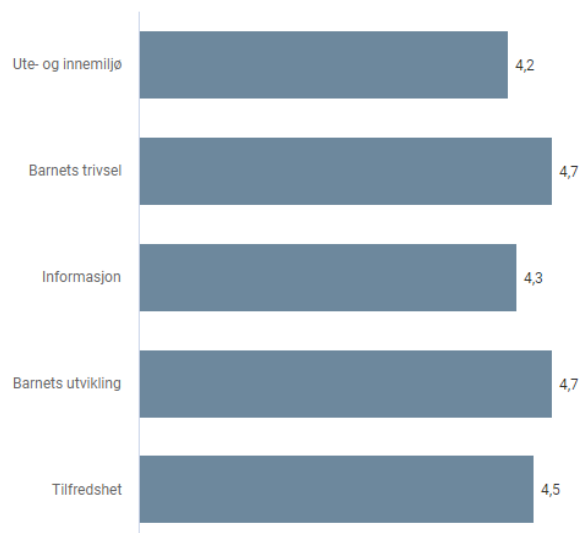
Antall besvart
3 368

Svarprosent
65,4%

Snitt for Kristiansand

Snitt for hele landet

Barnehagemyndigheten og kompetanseutvikling i Kristiansandsbarnehagen

Kunnskapsdepartementets strategiplan; «Barnehagen for en ny tid. Nasjonal barnehagestrategi mot 2030» understreker bl.a. at barnehageeiere har ansvar for at barnehagene jobber systematisk i tråd med rammeplanen. Barnehagene må ha tilstrekkelig bemanning, og ansatte med relevant kompetanse.

Partene i regional ordning (Rekomp) er barnehagenes eiere og ansatte, kommunen ved barnehagemyndigheten og UiA. De fleste barnehagene i Kristiansand deltar i dette barnehagebaserte utviklingsarbeidet, hvor den enkelte barnehage selv finner ut hva de vil ha fokus på gjennom sitt utviklingsarbeid. Målet med ordningen er å bidra til implementering av rammeplanen, for å sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet.

Arbeidet skal forankres i den enkelte barnehage på en måte som involverer alle ansatte. Rådgivere i Oppvekstdirektørens stab for fag og utvikling har ansvar for gjennomføringen av samlingene, som involverer ledere og ressurspersonaler i barnehagene, samt UiA.

- Inkluderende læringsmiljø 0-6 nettverk
- Barnehagenettverk Rekomp
- Nettverk for små barnehager (for hele personalet, kveldstid)

Private barnehager kan velge å ikke delta på kommunens felles kompetanseheving, og noen ytterst få barnehager har valgt å stå utenfor denne satsingen.

Barnehagemyndigheten har ved tre tilfeller invitert seg selv inn for å høre hvordan eier da sørger for at barnehagen klarer å ivareta de krav og forventninger som ligger i barnehagelov, rammeplan og den nasjonale barnehagestrategien. Dette som en del av kommunens lovfestede veiledningsplikt.

Videreutdanning for barnehagelærere og styrere

Barnehageledere kan søke styrerutdanning, og barnehagelærere kan søke videreutdanning. Dette gjøres via Udir sin søkeportal. Studiene som barnehagelærere i Kristiansandsbarnehagen har søkt på er; master i barnehagekunnskap, digital kompetanse i barnehagen, veilederutdanning, kunst/kultur/kreativitet og drama,

pedagogisk ledelse og læringsmiljø, ledelse av utviklingsarbeid, barns språkutvikling og språklæring, psykososialt arbeid med barn og unge og realfag i barnehagen. Det mest populære studiet er veilederutdanning.

Det er Udir som tildeler studieplassene, og barnehagene får kr 50.000 i tilretteleggingstilskudd per student per semester. Midlene skal komme den ansatte til gode, slik at vedkommende kan gjennomføre studiet. Eier og student må bli enige om hvordan midlene skal brukes. Det kan være permisjon med lønn, vikarutgifter, reiseutgifter, oppholdsutgifter, kjøp av bøker og semesteravgift.

Styrerutdanningen genererer ikke tilskudd til barnehagen, men studiet er betalt av Udir.

For studieåret 2024/25 er det totalt 60 barnehagelærere i ordinære private og kommunale barnehager og familiebarnehager som har søkt. Udir har de siste årene gitt tilbud til flere studenter, og 59 av 60 barnehagelærere får nå et studietilbud.

Følgende antall barnehagelærere og styrere har fått godkjent søknadene sine og deltar på videreutdanning:

Studieår	Bhg.lærere, private	Bhg.lærere kommunale	Bhg.lærere familiebarnehager	Styrerutdanning, private	Styrerutdanning, kommunale
2023/24	13	12	2	5	4
2024/25	26	29	4	3	2

Årsmeldingen per 15.12 (Basil)

Alle barnehager fyller ut en årsmelding til Udir per 15.12 hvert år. Her oppgis antall barn over og under 3 år, antall/årsverk pedagogiske ledere, styrere, grunnbemanning, barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp, antall barn med et annet morsmål mv.

Årsmeldingene gjennomgås av barnehagemyndigheten for å kontrollere at opplysningene er riktige. Tallene brukes også som grunnlag for økonomisk tilskudd til alle barnehagene, i tillegg til telletidspunktene 1. april og 15. september. Telletidspunktet 1. februar ble avvirket fom. 2024.

Ved telletidspunktene sjekkes det at barnehagene har nok godkjent leke- og oppholdsareal i forhold til antall barn. Barnehagene får ikke høyere tilskudd enn for antall barn de er godkjent for/godkjent leke- og oppholdsareal.

Årshjul for barnehagemyndighetens arbeid:

(redigert april 2024)

Dato	Tema
Januar	Godkjenne årsmeldingene fra barnehagene, sende inn kommuneskjemaet (Basil). Informere om opptak til barnehage og søknadsfrist. Særlig fokus på å rekruttere minoritetsspråklige barn. Aktive søkere må oppdatere søknaden innen 1. mars.
Februar	Dialogmøte med PBL Kristiansand (private barnehager Kristiansand) Første vedtak for tilskudd basert på telling 15.12 Informasjon om videreutdanning (Udir) Dialogmøte med styret i FUB
1.mars	Informere om søknadsfrist til barnehage. Behandle og kode prioriterte søkere. Frist for å prioritere søkere til videreutdanning for barnehagelærere. Frist for å søke midler til barnehagesvømming fra Statsforvalteren. Organisere opplegget rundt.
April	Halvårig samarbeidsmøte med miljørettet helsevern.
Mai	Vedtak for tilskudd basert på telling 1.4 Dialogmøte med styret i FUB Dialogmøte med PBL – Kristiansand. Evaluere/justere årshjulet.
April/ mai/juni/ august	Gjennomføre samordnet opptak. Informere om redusert foreldrebetaling. Behandle søknader om spesialpedagogisk hjelp etter §31 og §37.
Juni	Rapport til oppvekstutvalget. Endring i kommunal kontantstøtte som følge av statlig endring.
August	Frist for å registrere svar – videreutdanning barnehagelærere. Dialogmøte med PBL Kristiansand
September	Dialogmøte med samarbeidende instanser (PPT, barnevern, evt. andre) Dialogmøte med styret i FUB. Rullere barnehagebehovsplanen (BABO) Fullføre overordnet plan for barnehagemyndighetens arbeid. Sende ut bemanningskalkulator/arealkalkulator til alle barnehager i forbindelse med telletidspunkt.
Oktober	Halvårig samarbeidsmøte med miljørettet helsevern. Vedtak om satser til private barnehager basert på telling 15.9
November	Dialogmøte med PBL Kristiansand Oppdatere nasjonalt barnehageregister.
Desember	Informere/veilede barnehagene i forkant av årsmeldingen (BASIL) og kontrollere ved innlevering.

Gjennomgående ansvarsområder:

- Påserollen: områdeovervåking - risikovurdering - aktiv veiledning - tilsynssaker
- Samarbeid med PPT og barnevern - diverse oppfølging av barnehager.
- Månedlige samarbeidsmøter med fag og utvikling.
- Informasjonsmøter på Teams ved behov (aktiv veiledning)
- Oppfølging av spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging.
- Løpende gjennomgang av registrerte opplysninger om barnehagene (områdeovervåking). Gjøre risikovurderinger om oppfølging er aktuelt; aktiv veiledning, dialog med eier, evt. tilsyn.
- Utføre tiltak iht. internkontrollsystemet (Moava)
- Løpende opptak til barnehage gjennom hele året.
- Klagebehandling vedr. tildeling av barnehageplass.
- Behandle klager og bekymrings-meldinger iht. rutiner.
- Informere barnehagene om svømmetilbud, påmeldinger og opplegget rundt.
- Løpende saksbehandling av søknader om spesialpedagogisk hjelp etter §31 og §37.
- Saksbehandle søknader om midlertidig dispensasjon; utdanningskravet, pedagognormen, språkkrav, bemannings-norm.
- Godkjenninger
- Gi tilganger til nye barnehageledere (Ubas, Visma mv.)

Punkt 28/24: Høringsuttalelse til forslag til endringer i barnevernsloven mv.

Dato 4. juni 2024
Saksnr.: 2024009337-2
Saksbehandler Sigrid Moseid Øverland
Godkjent av Kristin Eidet Robstad

Saksgang
Oppvekstutvalget

Møtedato
11.06.2024

Høringsuttalelse til forslag til endringer i barnevernsløven mv.

Forslag til vedtak

Oppvekstutvalget slutter seg til høringsuttalelsen som beskrevet i saksfremlegget.

Sammendrag

Kristiansand kommune (KK) gir med dette høringsuttalelse til høringsnotatet - [forslag til endringer i barnevernsløven mv. av 8. april 2024](#). Lovforslaget er den juridiske delen av regjeringens kvalitetsreform i barnevernet. Kvalitetsreformen oppsummeres slik i høringsnotatet;

Tiltakene i kvalitetsreformen skal gjøre at barn og familier gis trygghet og hjelp når de trenger det. Reformen bygger på endringsprosesser og utviklingsarbeid som allerede er i gang. I tillegg tar nyere utredninger, som blant annet Barnevernsutvalgets NOU 2023: 7 Trygg barndom, sikker fremtid og Barnevernstinstitusjonsutvalgets NOU 2023: 24 Med barnet hele vegen, tak i viktige utfordringer.

Kvalitetsreformen tar utgangspunkt i disse innsatsområdene.

- Barn og familier mottar tidlig og tverrfaglig hjelp i tråd med deres behov.*
- Barn og familier opplever at barnevernet er tilgjengelig og har tilstrekkelig tid og bemanning.*
- Barn og familier blir møtt av fagmiljøer med erfaring og høy kompetanse, og tiltak der de bor.*
- Barn og foreldre blir informert, får medvirke og har tilpassede muligheter til å klage.*
- Barn og foreldres behov og rettigheter blir godt ivaretatt ved omsorgsovertakelser.*
- Barn og unge på institusjon får tilbud som er i tråd med deres behov for hjelp, trygghet og omsorg.*

Regjeringen vil våren 2024 legge fram en egen melding til Stortinget om fosterhjem. Det overordnede målet for den meldingen er å styrke rekrutteringen av og økt stabilitet i fosterhjem. (Høringsnotatet s.14)

KK mener at lovforslaget vil bidra til enda høyere kvalitet på barnevernets arbeid og stiller oss i all hovedsak bak utvalgets forslag, med enkelte unntak, og med de bemerkninger som følger under.

Saksutredning

Hovedtrekk i høringen

KK legger merke til at høringsnotatet bygger på de to siste høringsuttalelsene som vi har brukt ressurser på å svare ut. Vi verdsetter at uttalelsene er nøye vurdert og sett i sammenheng med de nye forslagene. Bakgrunnen for endringsforslagene og departementets vurderinger og begrunnelser er godt beskrevet.

Kommentarer til forslagene

Under vil vi kommentere forslagene, der vi er uenige eller har særlige merknader.

Forslag: Lavere aldersgrense for barns partsrettigheter

a) å senke aldersgrensen for partsrettigheter til 12 år

KK kommune støtter forslaget. Dette er en utfordrende problemstilling, og det er flere forhold som taler både for og mot. Barnevernstjenesten mener at lavere aldersgrense kan føre til at barn kan få et større ansvar enn det de har forutsetninger til å kunne klare. Samtidig erfarer vi at det er utfordrende å sørge for god nok informasjon til og medvirkning fra barn. Barnevernstjenesten støtter forslaget, og viser i hovedsak til at det er sentralt å sikre barns rettigheter, blant annet til informasjon og medvirkning, i tillegg til at det er positivt å harmonisere reglene med aldersgrenser for barns rettigheter etter helselovgivningen.

b) nemnda oppnevner advokat for barn fra fylte 12 år i saker for nemnda selv om barnet ikke er part

KK kommune støtter ikke forslaget og tilføyer at barnet får muligheten til å snakke med nemnda og tillitsperson, og dermed muligheten til å få frem sine synspunkter slik ordningen er i dag. Noen barn opplever det som positivt. Stort sett er vår erfaring at i streben etter å høre barns stemme har barn opplevd seg presset til å snakke med både talsperson og retten om ting de heller vil at voksne som kjenner dem kan uttale seg om. Det er problematisk for mange barn å snakke om vanskelige tema med fremmede voksne. Vi tror at med de forslag som fremmes, vil mange barn kjenne på økt press. KK er usikker på hva en advokat vil kunne bidra med og vurderer at det kan være en belastning for barnet å få enda en voksen som skal prate med barnet.

Vi vil i tillegg tilføye at det, i alle fall i Agder, er mangel på advokater som har kompetanse på å snakke med barn. En forutsetning for å innføre dette forslaget vil være å stille krav om kompetanseheving og godkjenning av advokater for barn.

Med samme begrunnelse er vi uenig i at barn uavhengig av alder og partsstatus skal gis rett til å klage på flyttevedtak.

Vi vil for øvrig vise til departementets egen uttalelse på s. 202 hvor det står; *Dagens barnevernslov får etter departementets syn ikke godt nok frem balansen mellom autonomi som grunnleggende prinsipp opp mot den faktiske erkjennelsen*

av at barn ikke har samme erfaringsgrunnlag som voksne og derfor begrenset selvbestemmelsesevne.

Et annet forslag til tiltak enn å senke aldersgrensen, kan være å danne et team hos nemnda. Teamet kan bestå av personer med kompetanse på samtale med barn, og kan brukes både ved ordinær nemndsbehandling, samtaleprosess, og også i barnefordelingssaker mv. Dette vil etter vår vurdering kunne sette barnevernet bedre i stand til å realisere barnets rett til medvirkning, uansett alder og i alle faser av en sak.

Forslag: Styrket oppfølging av barnets foreldre

KK støtter forslaget da vi mener det vil sikre foreldrene oppfølging i en svært sårbar periode, og oppfølgingen vil bli både mer strukturert og forutsigbar for alle parter.

Forslag: Styrkede rettigheter for fosterforeldre

KK støtter forslaget delvis. Vi vurderer at det kan bli utfordrende grenseoppganger i saker der det er uenighet mellom foreldre og fosterforeldre, og kanskje også barnevernstjenesten. Det blir viktig med klare rammer for hva det er fosterforeldre skal kunne bestemme og hvordan barnet skal kunne medvirke i disse prosessene. Det fremgår av lovforslaget at barnevernstjenesten kan ta avgjørelser ved uenighet om beslutninger som klart ikke er til barnets beste, men vår erfaring tilsier at diskusjonen fort kan bli nettopp hva som er barnets beste. Et annet spørsmål kan være fra hvilket tidspunkt fosterforeldrene skal ha disse rettighetene osv.

Forslag: Overordnet regulering av barnevernstjenestens plikter overfor fosterforeldre

KK støtter forslaget og mener det bør forskriftsfestes med indeksregulering for å få likhet nasjonalt. Når det gjelder den økonomiske modellen for avlønning, kan man tenke seg en gradering av beløp ut fra den modellen som allerede ligger til grunn for vurdering av frikjøp/avlønning jf. nasjonale retningslinjer fra 2021. Utfordringen med veiledende satser fremfor regulerte satser i lov eller forskrift er at reglene blir for utydelige, og det blir opp til den enkelte kommune selv å bestemme, og da er man like langt som i dag.

Vår vurdering er at forslaget vil kunne sikre en større rekruttering av fosterhjem dersom avlønningen blir forutsigbar. Det avgjørende blir om kommunen settes økonomisk i stand til å bære disse utgiftene, både dersom godgjøring forhøyes og dersom kommunen skal kompensere frikjøp for manglende opptjening av tjenestepensjon. Vi tenker det vil være en bedre og mindre komplisert ordning om fosterforeldre får opptjening av tjenestepensjon slik andre arbeidstakere har - via folketrygden.

Forslag: Fosterforeldre gis klagerett på flytvedtak

KK støtter forslaget så sant det gis tydelige føringer for når de kan klage. Vi foreslår følgende forutsetninger;

- 1) Dersom forutsetningene for eller vilkårene i fosterhjemsavtalen er brutt, bør ikke fosterforeldre ha klageadgang
- 2) Klagemuligheten gjelder kun dersom fosterforeldrene mener at barnet som følge av tilhørighet og tilknytning kan bli skadet ved en flytting

Forslag: Barnevernsleder gis hjemmel for akuttvedtak om stans av samvær
KK støtter forslaget.

Forslag: Endringer som sikrer ro og kontinuitet for barn

KK støtter forslaget om at når nemnda har forlatt målet om gjenforening, så heves terskelen for å fremme ny sak for nemnda, altså strengere sperrefrist. Adopsjon bør vurderes hyppigere enn det som er dagens praksis. Vi støtter også forslaget om at nemnda skal kunne vedta besøkskontakt for søsken etter vedtak om adopsjon med samtykke fra barn fra fylte 12 år.

Forslag: Rettigheter for barn og unge på institusjon

KK støtter hele forslaget og vil presisere at det er behov for at de med alvorlig/høy atferd og kriminalitet ivaretas av justisdepartementet og Bufdir.

Forslag: Språklig endring av begreper i barnevernsloven

KK støtter endring av begreper generelt sett, samtidig som vi ser at noen av begrepene får en mer upresis betydning ved en endring. Vi er redd for at dersom «har vist alvorlige atferdsvansker» endres til «utsetter sin utvikling for alvorlig fare», kan det oppfattes som at alt ansvaret legges over på barnet. Videre viser begrepet «utsetter sin utvikling» fremover og ikke til det som skjer her og nå. Vi foreslår derfor at forslaget erstattes med «ved alvorlig fare for barnets utvikling».

Som departementet skriver har begrepet flytting allerede erstattet plassering og innarbeidet i praksisfeltet. Vi foreslår derfor at dette innføres fremfor begrepet opphold.

Vi støtter departementets forslag om å endre begrepet rømming med fravær og at begrepet behandling består.

Forslag: Kommunale frivillige botiltak

KK støtter forslaget om regulering av et nytt, kommunalt forankret og frivillig botiltak og mener at kommunale botiltak også bør kunne benyttes ved omsorgsovertakelser. Videre mener KK at kommunen må kompenseres for opprettelse av egne botiltak. Godkjenningen av botiltakene bør kunne gjøres av kommunen, med krav om å varsle statsforvalteren om opprettelse slik at de kan føre tilsyn.

Forslag: Avlastning for barn i fosterhjem og institusjon

KK støtter forslaget, og er enig i at det er behov for tydeligere regler her. Vi synes samtidig dette er et vanskelig tema. Dette henger sammen med at barnets behov for å høre til i familien og ha stabilitet ofte vil komme i konflikt med fosterhjemmets behov for avlastning. Hvem en velger til avlastning og hvordan prosessen gjennomføres vil være avgjørende for barnets beste. Videre synes vi vennefamilie eller besøksfamilie er et bedre begrep enn avlastningsfamilie.

Forslag: Endring i kompetansekravene for ansatte i kommunalt barnevern

KK støtter ikke at kompetansekravene til masterutdanning for ansatte i kommunalt barnevern bør oppheves. Bufdir ga i 2022 ut rapport fra en nasjonal undersøkelse av årsaker og kjennetegn ved tjenester og institusjoner med høy turnover; [Turnover blant ansatte i barnevernet-hvorfor slutter så mange?](#) Bufdir 2022. Det fremgår av rapporten at *Tjenester med lav turnover, har den høyeste andelen med mastergrad og relevant videreutdanning.* Turnover er en av det kommunale barnevernets største utfordring og det blir da etter vår vurdering feil å fjerne kompetansekravet.

Samtidig erfarer vi at masterkravet har ført til store lønnsforskjeller og frustrasjon blant ansatte. Vi oppfordrer derfor departementet til å se på flere løsninger/kombinasjoner til høyere avlønning enn kun masterløp, slik at videreutdanninger og metodesertifiseringer også verdsettes. På den måten kan status på yrket og tillit til barnevernet forhåpentligvis økes.

Grunnen til at kompetansekravet er utfordrende å innfri innen fristen, er at det ikke har medfulgt tilskuddsordninger til masterløp, men kun til videreutdanninger på masternivå.

KK støtter forslaget om at kompetansekravet kan oppfylles på to måter i perioden frem til 2031, så frem det fremdeles fastholdes at videreutdanningen som godkjennes er på masternivå.

Videre mener vi definisjonen av hva som er relevant arbeidserfaring som nevnt i siste avsnitt side 263, bør tydeliggjøres i loven.

KK støtter ikke forslaget til endring i hvilke oppgaver som er omfattet av kompetansekravet, da vi ser at vi benytter tiltaksarbeidene til de tyngste endringsprosessene hvor det er behov for styrket kompetanse innen analyse av komplekse barnevernssaker med lang historikk. Et slik endring vil i tillegg bare forsterke frustrasjonen blant ansatte i tjenestene, da de som jobber med tiltak opplever seg selv som lønnstapere når de ikke blir prioritert til masterløp.

Å avgrense kravet til oppgaver som gjelder saker der det kan være behov for inngripende tiltak vil ikke fungere i praksis. Det kan føre til at alvorlige saker blir liggende på vent til ledig kapasitet oppstår.

Forslag: Ny hjemmel for å fastsette forskrift om veiledning

KK støtter forslaget om at det bør være et krav om veiledning og mener det bør omhandle både veiledning på sak og prosess. Det bør tydeliggjøres hva veiledningen skal innebære for å sikre likere praksis.

Forslag: Endring i kompetansekrav på institusjon

KK støtter forslag til enkelte endringer i kompetansekravene ved ansettelse på barnevernsinstitusjon, men støtter ikke at de skal kunne ansette søkere uten relevant bachelor eller erfaring, men kun med bakgrunn i egnethet og forpliktelse til utdanningsløp. NRK-dokumentaren Instukids understreker alvoret og behovet for høyere kompetanse i livsviktige avgjørelser.

Forslag: Saksbehandlingsregler og beslutningsgrunnlag

UNDERSØKELSE: KK støtter forslaget om å gi Bufdir i oppdrag å utarbeide en faglig anbefaling om en arbeidsmetode for å «sile» undersøkelser, under forutsetning av at metoden bygger på kunnskapsmodellen i Barnevernfaglig kvalitetssystem (BFK). Vi anbefaler traktmodellen som brukes i Danmark for å bli tydelig på bekymring og hvordan dette kan avdekkes. I tillegg vil vi understreke at en fare vi ser ved bruk av kunnskapsmodellen i BFK i dag, er at forutsetningen om at alle tre sider av kunnskapsmodellen må vurderes i en undersøkelse, ikke har blitt kommunisert ut. Det kan føre til uforsvarlige undersøkelser som ikke dekker barnets helhetlige omsorgssituasjon.

Videre bør Bufdirs definisjon av hva som anses som alvorlige/komplekse saker, ses i sammenheng med allerede eksisterende praksis i tjenestene når det gjelder skalering av barnets risiko. KK støtter forslaget om at det ovennevnte

innarbeides i saksbehandlingsrundskrivet og BFK og ser ikke behov for nytt rundskriv i tillegg.

KK støtter ikke forslaget om lovfestet frist. Vi er bekymret for at forslaget kan føre til at det innføres en 1-måneders undersøkelse i de sakene der vi kunne ha avklart bekymringen enda tidligere. I praksis foretar vi en avklaring av alvorlighetsgrad i det vi konkluderer med undersøkelse og deretter fortløpende i undersøkelsen og dermed lenge før det har gått 30 dager.

INFORMASJON TIL ANDRE TJENESTER: KK støtter forslaget om at barnevernstjenesten skal gi informasjon til andre velferdstjenester om familiens hjelpebehov dersom familien samtykker

FRIVILLIGE TILTAK UTENFOR HJEMMET: KK støtter forslaget om at barnevernstjenesten skal vurdere frivillige tiltak utenfor hjemmet på nytt hver sjette måned

BARNEVERN FAGLIGE SAKKYNDIGE: KK støtter forslaget om lovmessig forankring av register over barnefaglige sakkyndige

NEMNDSBEHANDLING: KK støtter ikke forslaget om en harmonisering av unntaksbestemmelsene med tvisteloven når det gjelder dagens regel om at nemndsbehandling skal gå for lukkede dører. Dette både av hensyn til beskyttelse av barn og foreldre og av hensyn til barnevernsansatte som kan oppleve økt press som igjen kan føre til turnover.

ETTERVERN: KK støtter forslaget om presiseringen om at det er omsorgskommunen som har ansvar for ettervern og erfarer at det er dagens praksis.

Forslag: Plikt til å informere statsforvalter ved dødsfall / svært alvorlige hendelser

KK støtter forslaget om at det er barnevernstjenestens plikt å informere Statsforvalteren om dødsfall og svært alvorlige hendelser når barn har barnevernstiltak utenfor hjemmet.

Forslag: Nasjonalt barnevernsregister

KK støtter forslaget om nasjonalt barnevernsregister i sin helhet og ser stor forskningsverdi i registeret

Vurdering

Høringsfristen er 02.07.24 og høringsuttalelsen videreformidles med bakgrunn i behandlingen i Oppvekstutvalget.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Oppvekstutvalget slutter seg til høringsuttalelsen som beskrevet i saksfremlegget.

Punkt 29/24: Saksframstilling - forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune

Bilag

Forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune

Høringsbrev - Forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune gjeldende fra 01.08.2024

Forslag til forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune - gjeldende fra 01.08.2024

Høringssvar fra KOMFUG 23.05.24

Høringsuttalelse fra Delta og Fagforbundet - angående SFO-vedtekter

Høringssvar Utdanningsforbundet Kristiansand - Forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune

Oppsummering av høringsinnspill fra SFO-ledere/skolene

Dagens vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) i kristiansand kommune - gjeldende fra 01.01.2021

Dato 4. juni 2024
Saksnr.: 2024011637-1
Saksbehandler Dag Røise
Godkjent av Kristin Eidet Robstad
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Oppvekstutvalget
Bystyret

Møtedato
11.06.2024
19.06.2024

Saksframstilling - forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune

Forslag til vedtak

1. Bystyret opphever vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune gjeldende fra 01.01.2021.
2. Bystyret vedtar vedlagte forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune med ikrafttredelsesdato 01.08.2024.
3. Bystyret delegerer til kommunedirektøren å gjøre mindre korrigeringer i forskrift om skolefritidsordningen (SFO)

Sammendrag

Kristiansand kommune skal vedta flere forskrifter i forbindelse med ny opplæringslov som trer i kraft 01.08.24.

Én av de nye forskriftene er forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune.

Den største endringen fra dagen vedtekter om skolefritidsordningen, er innføringen av en ny oppholdstid som gir foresatte til elever på 1. – 3. trinn mulighet til å fordele 12 timer gratis SFO pr uke på alle 5 ukedagene.

I dagens vedtekter gis det bare fratrekk for prisen på oppholdstid tilsvarende 12 timer på prisen på de ulike oppholdstidene.

Flere av de eksisterende bestemmelsene og mye av innholdet i de nåværende vedtektene videreføres i den nye forskriften. Dette sikrer kontinuitet og stabilitet i SFO-tilbudet. Samtidig foreslås det revisjon av paragrafer for at forskriften skal samsvare med politiske føringer, etablert praksis og det er en rydding i forhold til hva som skal beskrives i forskrift om skolefritidsordningen jfr opplæringsloven § 4-5.

Vedlegg:

Forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune

Høringsbrev - Forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune gjeldende fra 01.08.2024

Forslag til forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune - gjeldende fra 01.08.2024
Hørings svar fra KOMFUG 23.05.24
Høringsuttalelse fra Delta og Fagforbundet - angående SFO-vedtekter
Hørings svar Utdanningsforbundet Kristiansand - Forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune
Oppsummering av høringsinnspill fra SFO-ledere/skolene
Dagens vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) i kristiansand kommune - gjeldende fra 01.01.2021

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Fra skoleåret 2022–2023 ble det innført en ordning med 12 timer gratis SFO for elever på 1. trinn, og for skoleåret 2023-2024 ble ordningen utvidet til 2. trinn. Fra skoleåret 2024-2025 er ordningen vedtatt utvidet ytterligere av Stortinget til også å gjelde elever på 3. trinn.

Ved innføringen av 12 timer gratis SFO for 1. klasse høsten 2022 var formuleringen i daværende forskrift til opplæringsloven at det skulle gis fritak fra foreldrebetaling for 12 timer pr uke, og at kommunen avgjorde hvilke dager og når på dagen ordningen gjaldt. Det var ingen formulering som viste til egen oppholdstid tilpasset 12 timer i uken. I Kristiansand kommune ble derfor ordningen gjennomført ved at alle plasstyper på mer enn 50% fikk en redusert pris tilsvarende delt plass (50%).

I gjeldende forskrift til opplæringsloven er det fortsatt beskrevet at det skal gis fritak for 12 timer pr uke som før, men i fortsettelsen er det endret til:

Kommunen skal gi foreldre tilbud om å fordele dei 12 timane på alle dagane kommunen til vanleg har eit tilbud om skolefritidsordning, så langt det er praktisk mogleg.

Tilsvarende formuleringer er foreslått i ny forskrift til ny opplæringslov.

Oppvekstutvalget har etterspurt hvordan tilbudet om å kunne fordele 12 timer gratis SFO på alle dager er tenkt gjennomført i Kristiansand.

I oppvekstutvalget 19.03.24 ble det orientert om at det ble arbeidet med en endring i vedtektene for å imøtekomme denne formuleringen, at det ville innebære en ny plasstype, og at det skulle fremmes som politisk sak før sommeren.

Moderasjonsordninger i skolefritidsordningen (SFO) er beskrevet i en veileder fra Udir, sist oppdatert 15.05.2024.

Her beskrives det at kommunen har stor frihet i å utforme ordningen med 12 timer gratis SFO fordelt på alle dager SFO har åpent, og at forbeholdet «så langt det er praktisk mulig» ikke skal tolkes strengt.

Konkret nevnes det bla at det kan tas hensyn til forhold som økonomi og innvirkning på kvalitet på tilbudet samlet sett.

Juridisk grunnlag

Ny opplæringslov trer i kraft 01.08.2024 og ifølge § 4-5 femte ledd skal kommunen gi forskrift om skolefritidsordningen.

Ifølge nåværende opplæringslov (1998) § 13-7 skal skolefritidsordningen ha vedtekter om eierforhold, opptaksmyndighet, opptakskriterium, opptaksperiode og oppsigelse av skolefritidsplassen, foreldrebetaling, leke- og oppholdsareal, daglig oppholdstid, årlig åpningstid og bemanning og ledelse.

Kristiansand kommune har vedtekter for skolefritidsordningen (SFO). Gjeldende vedtekter ble vedtatt i Kristiansand bystyre desember 2020 og gjort gjeldende fra 01.01.2021.

Det følger av ny opplæringslov (2023) § 4-5 femte ledd at:

- «Kommunen gir forskrift om skolefritidsordninga. Forskrifta skal ha reglar om:*
- a. eigarforhold*
 - b. kven som er opptaksmyndigheit*
 - c. opptakskriterium*
 - d. opptaksperiode og oppseiing*

- e. foreldrebetaling
- f. leike- og opphaldsareal
- g. dagleg oppholdstid og årleg opningstid
- h. personale og leing»

Bestemmelsen viderefører i hovedsak kravet fra gjeldende opplæringslov om at SFO skal ha vedtekter og hva de skal inneholde. Det presiseres imidlertid i ny lov at vedtektene til kommunen må fastsettes i kommunal forskrift. Dette innebærer at forskriften må fastsettes i samsvar med reglene i forvaltningslovens kapittel VII.

Gratis skolefritidsordning for elever på 1. – 3. trinn er regulert i gjeldende forskrift til opplæringsloven § 1B-4:

Kommunen skal gi fritak frå foreldrebetaling for 12 timar per veke for elevar på 1. og 2. årstrinn som har plass i skolefritidsordninga. Kommunen kan krevje betaling for kost.

Kommunen skal gi foreldra tilbod om å fordele dei 12 timane på alle dagane kommunen til vanleg har eit tilbod om skolefritidsordning, så langt det er praktisk mogleg.

Dersom kommunen tilbyr skolefritidsordning i feriane til skolen, gjeld fritaket frå foreldrebetaling også i desse periodane. Kommunen treng likevel ikkje å fordele dei 12 timane på alle dagane kommunen har eit tilbod om skolefritidsordning i feriar.

Kommunen kan ikkje rekne om dei 12 timane til gjennomsnitt over lengre tid enn ei veke.

Ordningen som beskrives for 1. – 2. trinn er vedtatt utvidet slik at den for neste skoleår skal gjelde 1. - 3. trinn, og er videreført i forslag til forskrift til ny opplæringslov.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Våren 2023 ble kommunale skoler med SFO, Utdanningsforbundet, Skolelederforbundet, Delta, Fagforbundet og KOMFUG gitt anledning til å kunne komme med innspill knyttet til innføring av en plasstype for å legge til rette for å fordele 12 timer gratis over alle dagene SFO var åpen.

I den innspillsrunden kom det syv innspill fra skoler/soner.

Disse innspillene er tatt med som bakgrunn for forslag til ny plasstype, sammen med politiske føringer som nevnt før.

Forslag til forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune, der denne plasstypen er beskrevet, ble sendt på høring 03.05.2024 til skoler med SFO, KOMFUG og relevante fagforeninger. Skolene ble bedt om å sørge for at rådsorganene som Samarbeidsutvalg og FAU fikk sakne til behandling.

Det kom inn 16 høringsuttalelser. Det kom uttalelse fra Utdanningsforbundet, Delta og Fagforbundet (felles), KOMFUG og forskjellige barneskoler med SFO.

Høringsuttalelsene fra KOMFUG, Delta og Fagforbundet samt Utdanningsforbundet er vedlagt i sin helhet. Uttalelsene fra skolene er oppsummer i eget notat.

Mange av paragrafene ble ikke kommentert.

Et sammendrag av punkter der det er kommet innspill:

§ 3 Eierforhold og forvaltning

- Alle kommentarer går på at det etterlyses at «Rammeplan for SFO» nevnes konket som grunnlag for drift av SFO.

§ 4 Ansvarlig styringsorgan

- Det stilles spørsmål om hvem som skal møte i FAU/SU, om det er SFO-leder eller om det er foresatte.

§ 11 Daglige oppholdstider

- Delt plass 50% kommenteres som et begrep som ikke stemmer lenger. Henger igjen fra tiden da to elever delte på én full plass.

Det er flere bekymringer knyttet til ny oppholdstid 12 timer gratis SFO fordelt på alle ukedagene:

- Det stilles spørsmål ved om plasstypen kommer til å føre til mye administrasjon
- Flere kommenterer at ny oppholdstid kan føre til at færre kjøper hele plasser uten at bemanningen kan reduseres
- Ferietilbudet for dem med ny plasstype må organiseres slik at det ikke går ut over aktivitetstilbudet til elevene
- Det er et ønske at det blir definert hvilke dager elever med 12 timer gratis SFO kan delta på SFO i ferier, enten kommunalt eller i den enkelte sone
- Det kommenteres at forslag til forskrift legger opp til at det blir små stillinger, og at det på sikt vil gå ut over kvaliteten

§ 13 Måltider

- Flere kommenterer at på undervisningsfrie dager er det behov for niste til ett måltid, men at dette ikke konkretiseres til formiddag eller ettermiddag.
- Fra en sone ble det kommentert at med mange flere barn på SFO så vil det bli krevende både med å tilberede mat i forhold til kjøkkenfasiliteter, men også at det vil føre til økte kostnader til mat. Forslag om å benytte niste eller innføre kostpenger.

§ 14 Bemanning

- Både skoler, KOMFUG og fagforeningene kommenterer at det i forslag til forskrift ikke er knyttet opp til at det skal være minst én fagarbeider pr 15 barn slik det er i dagens vedtekter, men at det i forslaget bare står én voksen. Det stilles spørsmål ved om hvordan dette samsvarer med forventningen om kvalitet i SFO.
- Det kommenteres også at i tidligere vedtekter så var det presisert at denne bemanningen kom i tillegg til SFO-leder

§ 15 Ledelse

- Flere SFO-ledere kommenterer at det er de som SFO-ledere som i praksis har ansvaret både pedagogisk og i forhold til oppfølging av ansatte.
- Det er også SFO-leder og rektor som melder tilbake at forslaget til forskrift som ble sendt på høring så greit ut.

Vurdering

I høringen kom det innspill som går på rammer for ansatte, innspill fra både Fagforbundet, Delta, Utdanningsforbundet og SFO-ledere.

Innspillene gikk bla på:

- Stillingsstørrelse på SFO-leder og ledelsesressurs avhengig av størrelsen på SFO
- Fordeling av ansvar og arbeidsoppgaver mellom rektor og SFO-leder
- Små stillinger for fagarbeidere og forslag på hvordan det kan legges til rette for å øke disse
- Bekymring knyttet til at det i stor grad vil være ufaglærte som søker jobb i SFO

Problemstillingene som reises er ikke relevante i denne saken som handler om forskrift om skolefritidsordningen (SFO). Disse problemstillingene men vil bli fulgt opp av oppvekst i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene (partsamarbeidet).

Paragrafer som er foreslått endret fra gjeldende vedtekter for skolefritidsordningen blir kommentert. I tillegg kommenteres det der det var høringsinnspill og hva dette var, samt det tas stilling til om det foreslås endringer i forhold til forslaget til forskrift som ble sendt på høring. Det kom høringsinnspill på §§ 3, 4, 11, 13, 14 og 15.

§ 1 Virkeområde

Det planlegges ikke egen forskrift for Mottaksskolen jfr. at det tidligere sto at de hadde egne vedtekter. Det presiseres at det gjelder egen oppholdstid og egen ordning rundt måltider.

§ 2 Formål

Endringen er at det nå henvises til kapittel 12 i ny opplæringslov i forhold til skolemiljø. I tidligere opplæringslov var dette regulert i § 9A.

§ 3 Eierforhold og forvaltning

Det er presisert at det er kommunale skolefritidsordninger som eies og driftes av Kristiansand kommune og ikke SFO generelt.

I høringsrunden var det flere innspill på at «Rammeplan for SFO» må nevnes i forskriften som et av styringsdokumentene. «Rammeplan for SFO» er en forskrift til opplæringsloven, og slik sett er den allerede med i grunnlaget for SFO-drift. Samtidig skiller denne forskriften seg ut som svært sentral.

Kommunedirektøren forslår derfor en endring i § 3, slik at paragrafen får ordlyden:

§ 3 Eierforhold og forvaltning

Kommunale skolefritidsordninger eies og drives av Kristiansand kommune. SFO drives etter opplæringsloven med forskrifter deriblant «Rammeplan for SFO», sentrale bestemmelser, kommunale vedtak og planer for den enkelte skole.

§ 4 Ansvarlig styringsorgan

Denne paragrafen var i utgangspunktet tenkt videreført uendret.

I gjeldende vedtekter er ordlyden:

§ 4 Ansvarlig styringsorgan

Bystyret fastsetter rammer for ordningen og står ansvarlig for driften. SFO skal være representert i skolens samarbeidsutvalg og FAU (foreldrerådets arbeidsutvalg).

Basert på tilbakemeldingen kunne det virke noe uklart hvem som møtte i disse utvalgene. Det vurderes også at ny ordlyd kommuniserer bedre hvilken rolle utvalgene skal ha i forhold til SFO, men at det ikke innebærer en endring i praksis og innhold i forhold til før.

Kommunedirektøren foreslår derfor følgende ordlyd i § 4:

§ 4 Ansvarlig styringsorgan

*Bystyret fastsetter rammer for ordningen og står ansvarlig for driften.
Skolens samarbeidsutvalg (SU) og foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) ivaretar foreldrenes rett til medvirkning for tilbudene i SFO.*

§ 6 Opptakskriterier

Her er det tatt med at elever med særskilte behov på 5. – 10. trinn med SFO-plass har gratis skyss til og fra SFO også i ferier. Dette samsvarer med tidligere politisk vedtak og med dagens praksis.

§ 7 Opptaksperiode

Her er det presisert at plassen beholdes til og med uke 26 det året eleven naturlig går ut av ordningen. Tidligere var teksten til juli. Presiseringen samsvarer med dagens praksis.

§ 10 Leke og oppholdsareal

Det foreslås å ta bort setningen «Skolegården må være tilrettelagt for SFO-tilbudet». SFO skal være en integrert del av skolen. Skolegården på den enkelte skole skal være tilpasset elevgruppen ved skolen og vil da også være tilpasset og tilrettelagt for SFO-tilbudet.

§ 11 Daglige oppholdstider

Det innføres en ny plasstype som gir rom for at 12 timer gratis SFO fordeles slik at foresatte til elever på 1. – 3. trinn får gratis SFO fordelt på alle dager SFO er åpent i skoleukene. I ferier og innklemte fridager/planleggingsdager er det egen fordeling av timene slik forskriften legger opp til.

Ny oppholdstid – fordeling av 12 timer gratis SFO på alle dager SFO er åpen. Skolene avgjør hvordan ny oppholdstid blir på den enkelte skole. Timene er fordelt på ettermiddag, og de fordeles jevnt på alle fem dagene i løpet av en uke. Det er den enkelte skole som avgjør nøyaktig tidspunkt for start og slutt på oppholdstiden. Skolenes start- og slutt-tider er ulike, og derfor vil tidspunktet for disse 12 timene variere mellom skolene. Men for alle skolene gjelder det at timene fordeles jevnt og bare på ettermiddag.

Det har vært viktig at dette ikke er en plasstype som gir behov for mye administrativ tid ved tildeling eller at ansatte må bruke mye tid på utsjekk av elever til ulike tider.

I rammeplan for SFO innført fra 1. august 2021 beskrives det både hvordan tilbudet på SFO skal være, men også hvordan det skal jobbes med oppfølging av kvalitet. Det er derfor viktig at plasstypene gir rom for dette arbeidet både i forhold til stabilitet i barnegruppen, men også i bemanningen og de ansattes arbeidsdag. Foreslått ny plasstype gir foresatte anledning til 12 timer gratis SFO fordelt på alle dager, samtidig som det vurderes at det er praktisk gjennomførbart for den enkelte SFO.

For ferier vil timene fordeles annerledes, noe forskriften åpner opp for.

Dersom kommunen tilbyr skolefritidsordning i feriane til skolen, gjeld fritaket frå foreldrebetaling også i desse periodane. Kommunen treng likevel ikkje å fordele dei 12 timane på alle dagane kommunen har eit tilbod om skolefritidsordning i feriar.

På bakgrunn av tilbakemeldingene så vi at det var behov for å tydeliggjøre hvordan ferien skal se ut på denne plasstypen. Dette handlet både om å unngå mye administrativ tid, sikre forutsigbarhet for foresatte i forhold når barnet kunne delta på SFO, samt sikre at oppholdstiden ikke skapte utfordringer i forhold til aktivitet.

Kommunedirektøren forslår derfor følgende ordlyd i § 11 på ny plasstype:

Egen gratis plasstype for 1. – 3. trinn:

12 timer ettermiddagsplass for 1. – 3. trinn. 12 timer fordeles på alle ukedagene etter skoleslutt.

I skolens ferier kan barnet være to dager på SFO pr. hel uke. Ved inneklemt feriedager og ved skolens planleggingsdager kan barnet være på SFO halvparten av disse enkeltdagene i løpet av et skoleår.

Nøyaktig oppholdstid for plasstypen samt hvilke dager som kan benyttes i ferier framgår av informasjon på den enkelte skoles hjemmeside.

Plasstypen «Hel plass for elever som har leksehjelp 94 %» ble i forslaget foreslått tatt bort. Det vurderes som riktig at det velges hel plass, men at det for dem som velger leksehjelp gis fratrukk på prisen.

Det ble også foreslått å fjerne formuleringen «Enkelte skoler tilbyr også timebasert plass med valgene 12,5 eller 18 timer pr uke. Dette vil fremgå i informasjon på skolenes hjemmesider.»

Plasstypene som beskrives i forslag til forskrift vurderes å gi tilstrekkelig fleksibilitet for foresatte, samtidig som det gir rammevilkår for den enkelte SFO til å gi et godt SFO-tilbud og å drive god kvalitetsutvikling.

Det kom ingen innspill på å fjerne disse to siste punktene i §11 under høringen.

I § 11 er det også gjort en endring i navnet på plasstypen som før ble benevnt «Delt plass 50%». Dette er fra den tiden da to elever kunne dele på én hel plass. Dette gjøres ikke lenger og navnet på plasstypen er endret til «50 %».

§ 13 Måltider

Basert på innspill i høringen endres det her til at barna har med niste til ett måltid i undervisningsfrie dager, og at det ikke presiseres at det er på ettermiddagen slik det var i gjeldende vedtekter.

Når det gjelder innspillet om at det kan bli krevende å tilberede mat dersom det blir mange flere barn så er vurderingen at denne utfordringen er løsbart, men at konkret løsning vil skje på den enkelte skole.

Kommunens ulike SFO-er har hatt samarbeid med Geitmyra matkultursenter for barn, og der har det bla handlet om hjelp til å finne ut av hva slags mat det er mulig å lage på den enkelte SFO ut fra kjøkkenfasiliteter, antall barn og bemanning.

Når det nå kan bli langt flere barn på den enkelte SFO enn det har vært tidligere så vil det være aktuelt med en ny runde for å få innspill på hva som er håndterbart innenfor rammene.

Det foreslås heller ikke å innføre kostpenger for dem med gratisplass, selv om forskriften åpner opp for dette. Skolene vil bli kompensert for denne utgiften i overføringene knyttet til ordningen med 12-timer gratis SFO for 1. – 3. klasse.

§ 14 Bemanningen

Det som omhandler SFO-leder er flyttet til § 15.

I forslag til forskrift er det i større grad lagt vekt på å beskrive hvilke forhold det skal tas hensyn til ved å fastsette bemanning.

Det er minimum én voksen pr 15 barn i SFO slik som i dagens vedtekter. Hvilken kompetanse det er behov for på den enkelte SFO vil være en del av dialogen mellom skolen og tillitsvalgte i forkant av utlysning og tilsetning, og det ble i forslaget til forskrift vurdert til ikke å være riktig å låse kompetansen i forskrift om skolefritidsordning som det er gjort i dagen vedtekter.

Dette var et av punktene det var tydeligst tilbakemeldinger på både fra SFO-ledere,

KOMFUG og fagforeningene. Tilbakemeldingene var tydelige på at dette ble opplevd som en reduksjon i kvalitet. Det ble også gitt tydelige tilbakemeldinger på at grunnbemanningen måtte komme i tillegg til SFO-leder. Kommunedirektøren forslår derfor å endre ordlyden i § 14 fra forslaget slik at det fortsatt er tydelig fokus på å ansette ansatte med kompetanse for arbeid med barn og unge, samt at SFO-leder ikke regnes inn som en del av grunnbemanningen.

Tidligere var det beskrevet at det kunne søkes oppvekstdirektøren om ekstra ressurser til elever med særskilte behov. Det vurderes at det er riktig at forskriften beskriver hva slags bemanning SFO skal ha og at den skal være tilstrekkelig til å oppfylle formålet med SFO. Det vurderes at forskriften ikke skal beskrive hvor inndekningen kan være, men at dette blir en del av budsjettarbeidet. Praksis med tildeling av ekstra ressurser når SFO har behov for dette er tenkt videreført.

Ny ordlyd i § 14 Bemanning foreslås derfor:

§ 14 Bemanning

Bemanningen ved hver SFO tilpasses ut fra antall elever, elevenes alder og oppholdstid.

I tillegg til SFO-leder har SFO en grunnbemanning på minst én voksen per 15 barn. Det tilstrebes at de som ansettes har utdanning som fagarbeider eller annen relevant utdanning.

Skolefritidsordningen skal ha tilstrekkelig bemanning slik at formålet med SFO blir oppfylt.

§ 15 Ledelse

I forhold til § 14 i dagens vedtekter så er også kommunalsjef skole tatt med for å vise tydelig at SFO er i samme linje som skole. Dette ble bla av Utdanningsforbundet kommentert og pekt på at understreket at skole og SFO hang sammen.

Kompetansekrav for SFO-leder er videreført, samt at SFO-leder har det daglige ansvaret for driften av SFO.

Formuleringen i foreslått § 15 ledelse gjorde at det kom mange innspill på at dette ikke var i samsvar med dagens praksis, og at det i stor grad var SFO-leder som i praksis hadde ansvaret.

Det er likevel viktig å understreke at rektor har det overordnede ansvaret for å tydeliggjøre at skole og SFO skal henge sammen. Dette ble også kommentert av Utdanningsforbundet som svært viktig.

Kommunedirektøren forslår derfor følgende ordlyd i § 15:

§ 15 Ledelse

SFO er administrativt underlagt direktør for oppvekst og kommunalsjef skole.

Rektor har det overordnede pedagogiske, administrative og økonomiske ansvar ved den enkelte skole.

Rektor kan delegere den daglige oppfølgingen til SFO-leder, og SFO-leder inngår i skolens ledergruppe.

Ved tilsetting av SFO-leder skal det kreves minimum 3 års pedagogisk høyskole/ universitetsutdanning.

§ 16 Klage

§ 17 Klage fra vedtektene er tatt med uendret under §16 i forslag til forskrift.

§ 16 Politiattest fra de gjeldende vedtektene er tatt bort. Det følger av § 17-11 i ny opplæringslov at det er krav om politiattest for alle som arbeider med barn og unge i skole og SFO. Egen paragraf i forskriften om politiattest er derfor ikke nødvendig.

§ 17 Ikrafttredelse

Det er etter høringen lagt til en paragraf 17. Denne viser dato for ikrafttredelse. Dette vurderes som mer riktig enn å ha dato for når forskriften skal gjelde fra som del av tittelen på forskriften.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

1. Bystyret opphever vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune gjeldende fra 01.01.2021.
2. Bystyret vedtar vedlagte forskrift om skolefritidsordningen (SFO) i Kristiansand kommune med ikrafttredelsesdato 01.08.2024.
3. Bystyret delegerer til kommunedirektøren å gjøre mindre korrigeringer i forskrift om skolefritidsordningen (SFO)

Punkt 30/24: Svar på verbalvedtak 2024-6 alternative opplæringsarenaer

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024013722
Saksbehandler Roy Wiken

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Oppvekstutvalget	11.06.2024	30/24
2 Kontrollutvalg	22.08.2024	

SVAR PÅ VERBALVEDTAK 2024-6 ALTERNATIVE OPPLÆRINGSARENAER

OPPVEKSTUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 11.06.2024 SAK 30/24

Oppvekstutvalgets vedtak

Saken tas til orientering
(Enst.)

Oppvekstutvalget registrerer at noen skoler i dag opererer med egne ustrukturerte tiltak, med varierende læringsfokus, hvor elever i perioder skjermes fra klassen/gruppen, ofte bare med tilsyn av en fagarbeider/assistent. Noen av skolene er såpass store at det kan være rom for å opprette egne strukturerte alternative arenaer, eksempelvis slik Grim skole hadde tidligere med avdelingene Gartnerløkka og Sandstranda, eller Fiskå skole hadde med Fiskåstua.

Utvalget ber derfor om en sak hvor det redegjøres for mulighetene for at noen skoler kan opprette egne alternative mestringsarenaer, hvilke skoler som kan være aktuelle, om dette kan avlaste kommunens egne tiltak og om de økonomiske konsekvensene dette kan få for den enkelte skole og sektoren
(Enst.)

Oppvekstutvalget ber om en konkret plan for videreutvikling av alternative mestringsarenaer, der det synliggjøres hvilke arenaer vi har i dag som kan utvides, hvilke nye arenaer kommunen kan starte et samarbeid med, og hvilke kostnader dette vil kunne medføre.
(Enst.)

Forslag:

Leder Arve Stokkelingen (H) sammen med (KRF) fremmet følgende tilleggsforslag:

«Oppvekstutvalget registrerer at noen skoler i dag opererer med egne ustrukturerte tiltak, med varierende læringsfokus, hvor elever i perioder skjermes fra klassen/gruppen, ofte bare med tilsyn av en fagarbeider/assistent. Noen av skolene er såpass store at det kan være rom for å opprette egne strukturerte alternative arenaer, eksempelvis slik Grim skole hadde tidligere med

avdelingene Gartnerløkka og Sandstranda, eller Fiskå skole hadde med Fiskåstua.

Utvalget ber derfor om en sak hvor det redegjøres for mulighetene for at noen skoler kan opprette egne alternative mestringsarenaer, hvilke skoler som kan være aktuelle, om dette kan avlaste kommunens egne tiltak og om de økonomiske konsekvensene dette kan få for den enkelte skole og sektoren.»

Repr. Silje Vårlid (KRF) sammen med (H) fremmet følgende tilleggsforslag:
«Oppvekstutvalget ber om en konkret plan for videreutvikling av alternative mestringsarenaer, der det synliggjøres hvilke arenaer vi har i dag som kan utvides, hvilke nye arenaer kommunen kan starte et samarbeid med, og hvilke kostnader dette vil kunne medføre.»

Voteringer:

Felles tilleggsforslag fra Høyre og KRF ble enstemmig vedtatt

Felles tilleggsforslag fra KRF og Høyre ble enstemmig vedtatt

13.06.2024

Punkt 31/24: Vurdering av "Kongsbergmodell" for Kristiansand

Dato 4. juni 2024
Saksnr.: 2024001274-1
Saksbehandler Jon Wergeland
Godkjent av Kristin Eidet Robstad
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Oppvekstutvalget
Bystyret

Møtedato
11.06.2024
19.06.2024

Vurdering av "Kongsbergmodell" for Kristiansand

Forslag til vedtak

[Bystyret tar vurderingene rundt arbeidet med Familie- og Foreldreråd i Kristiansand til orientering.](#)

Sammendrag

Barnevernleder i Kongsberg bekrefter at de ikke har utviklet egen modell, men at de aktivt arbeider med å innføre og bruke Familieråd som metode. Familieråd og Foreldreråd vurderes til å være en treffsikker og kostnadseffektiv framgangsmåte for å møte ulike typer livsvansker og friksjoner i samarbeid familier, barn/ unge og offentlige aktører kan stå i.

Barneverntjenesten i Kristiansand har lenge arbeidet systematisk med å inkludere «utvidet familie» som ressurser for de barna som det blir meldt bekymring om til barnevernet. I tillegg er Kristiansand en av få kommuner i landet som også benytter metoden utenfor Barnevernet og p.t. gis tilbudet svært gode tilbakemeldinger og etterspørselen øker veldig.

Prioriteringen er en del av arbeidet for å lykkes med Barnevernsreformen.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

I budsjettmøtet desember 2023 vedtok Bystyret følgende verbalvedtak; «Bystyret ber administrasjonen om en sak som vurderer innføring av "Kongsbergmodellen" i barnevernet

Administrasjonen har gjennom direkte kontakt med barnevernleder Tone Risvoll i Kongsberg, avklart at de ikke har utviklet en egen modell for hvordan de jobber.

Barnevernleder i Kongsberg sier i mail 30.11.2023;

«Det jeg kan si er at vi Kongsberg barneverntjeneste for mange år siden jobbet mye med holdninger og verdier og måten å jobbe med utvida familier på. Vi startet å bruke familieråd for å inkludere storfamilien og nettverket rundt utsatte barn og unge, og det ga gode resultater i form av at storfamilien koblet seg på problemstillingene og var med på å finne løsninger for barna det gjaldt. Dette resulterte igjen i færre plasseringer, og i at eventuelle plasseringer i større grad skjedde ved frivillighet/enighet. Hovedmålet med omleggingen var ikke å plassere færre barn, hovedmålet var å koble på hele familien og nettverket rundt barn og unge som var i en sårbar situasjon. Mange av barna som ikke kan bo hjemme kan bo i storfamilien i stedet for å flytte til fremmede. Når det gjelder ungdom med store atferdsuttrykk, så ser vi at det er vanskelig å rekruttere fosterhjem i storfamilien til akkurat disse ungdommene. Mange av dem utsetter seg selv og andre for såpass stor fare, så det er ikke så lett for familiemedlemmer å ta dem inn i eget hus og ha ansvar for dem, dessverre.

Jeg har i flere år hatt god kontakt med Kristiansand barneverntjeneste, og jeg er kjent med at de har satset stort på familieråd de siste årene. Kristiansand barneverntjeneste er en svær tjeneste som tør å satse og tenke nytt. Begge våre tjenester tilhører region Sør i Bufetat, og vi deltar i felles prosjekt i regi av Bufdir knyttet til utvikling av Familieråd som modell.»

Barneverntjenesten i Kristiansand har, på samme måte som barneverntjenesten i Kongsberg, i flere år systematisk jobbet mye med holdninger og verdier og måten å jobbe med utvida familier på. I dette arbeidet inngår bruk av familieråd som et sentralt element.

Bystyre i Kristiansand bevilget 2021 en halv million kroner til Forebyggende Familieråd. Disse midlene gav startskuddet til å forsterke Familierådsarbeidet i barnevernet og utforske mulighetene til å bruke metoden i problemstillinger utenfor barnevernet.

Organisering og begrepsbruk

Familieråd er en systematisk metode for å mobilisere og sette sosiale nettverk i posisjon til å identifisere, sortere og delta i løsninger som Nasjonalt er Familieråd administrert og gjennomført av det statlige barnevernet, Bufetat. Frem til 2023 var det også slik Kristiansand-kommune hadde mulighet å tilby til det familier, både i barnevernssaker og utenom. Etter 2022 har kommunen selv ansatt «Familierådskoordinatorer» og redusert ventetid fra innmeldt behov til oppstart Familieråd til en fjerdedel. Nå klarer kommunen å ha innledende samtale innen det er gått en uke. Våren 2023 er tilbudet organisert bort fra barnevernet til avdeling for Oppvekstmiljø og forebyggende tjenester, med uttalt mål om også å fortsette tilbudet til barn det sendes bekymringsmelding for. Prioriteringen er en del av arbeidet for å lykkes med Barnevernsreformen.

I Kristiansand benyttes tre ulike måter å benevne bruken av metoden Familieråd, alt etter hvilket felt og målgruppe som er i fokus. I barnevernet brukes bare «**Familieråd**,» siden det er i dette fagområdet metoden har sitt historiske opphav. Når familier selv etterspør veiledning rundt sine foreldreoppgaver, brukes benevnningen «**Forebyggende familieråd**» for å klargjøre at tilbudet ikke involverer barnevern. I de tilfeller det er skoler, fritidstilbud eller idrettsklubber som melder problemstillinger de trenger hjelp til å bearbeide, kalles metoden «**Foreldreråd**». Det er hittil mest skoler som henvender seg om Foreldreråd, men Avd Oppvekstmiljø og forebyggende tjenester, bruker selv tilbudet på problemstillinger de identifiserer utenom skoletiden.

Familie- og Foreldreråd i Kristiansand

Barneverntjenesten i Kristiansand har lenge arbeidet systematisk med å inkludere «utvidet familie» som ressurser for de barna som det blir meldt bekymring om til barnevernet. Familieråd har vært den viktigste strategien for å involvere slekt og nettverk og barnevernet i Kristiansand blir stadig bedre og mer aktive i bruken.

I tillegg er Kristiansand en av få kommuner i landet som også benytter metoden utenfor Barnevernet og p.t. gis tilbudet svært gode tilbakemeldinger og etterspørselen øker veldig. Tilbakemeldinger kommer både fra de unge selv, foreldre og skoler som aktivt benytter den tilgjengelige kapasiteten. I samarbeid med Universitetet i Agder (Uia) er det satt i gang evalueringsforskning av effektene av Forebyggende familieråd og foreldreråd. I tillegg forskes det fra Uia på hvorfor Kristiansand på en så god måte har fått implementert metoden i barnevernet. Flere andre kommuner sliter med å få oppslutning til Familieråd og det interesse for hvorfor tilnærmingen synes å få så stor kraft i Kristiansand. 5. og 6. juni bidrar Kristiansand med fem innlegg i Nordisk familieråds-konferansen 2024 i Drammen med tittelen «*Familieråd og innovasjon – i barnevernet og andre tjenester*». Kristiansand er invitert til å holde sluttinnlegg om «Samskaping i Kristiansand» i plenumssesjonen.

Juridisk grunnlag

Kommuner og barnevernstjenester er de siste årene gitt nye inngripende føringer fra nasjonale myndigheter. Bl.a. gjennom barnevernsreformen (også kalt oppvekstreformen) gjeldende fra 1.1.2022 og ny Barnevernlov med virke fra 1.1.2023. Overskriften på føringene er mer ansvar til kommunen, både for kvalitet og økonomi. Kommunen er gitt ansvar for å sikre gode og effektive forebyggende tiltak for å støtte foreldre til å ivareta omsorgsansvaret for sine barn, før det blir bekymring for omsorgen barn lever med.

Økonomiske konsekvenser

De kommuner som fortsetter å bruke statlige barnevernstiltak vil etter at barnevernsreformen er innført, få betydelig økte utgifter til barnevernstjenesten. Oppvekst med Barn og familie har aktivt prioritert økonomi og å bygge kompetanse til Familierådstilnærminger, gjennom omprioriteringer og allokering av bevilgede ressurser. Foreldrestøttende og forebyggende tiltak, spesielt på gruppenivå, regnes å være samfunnsøkonomisk mer gunstig, enn individuelle og «reparerende» tiltak

Barn og unges interesser

Det er innarbeidet i metodikken at barn og unge selv aktivt bidrar til problembeskrivelser og deltar med løsningsforslag.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Familierådstilnærmingene både i barnevernet og på andre problemstillinger i barns oppvekstmiljø, legger på en god måte til rette for aktiv medvirkning fra dem som identifiserer og opplever vanskene hos barn og i de unges hverdag.

HMS/Folkehelse

Arbeidsmetoden bidrar til konkrete og positive resultater for deltakernes livskvalitet og aktivt eierskap til egne opplevde livsutfordringer og identifisering av mulige løsninger.

Vurdering

Familieråd og Foreldreråd vurderes til å være en treffsikker og kostnadseffektiv framgangsmåte for å møte ulike typer livsvansker og friksjoner i samarbeid familier, barn/ unge og offentlige aktører kan stå i. Den systematiske tilnærmingen forløser ressurser som gir innbygger mer eierskap til løsninger som hjelper og offentlige aktører bedre forutsetning å levere på sine tjenester.

Barn og familietjenestene er fornøyd med den mottakelsen tilnærmingen har fått utenfor barneverntjenesten og det er utfordrende å prioritere tilstrekkelig kapasitet og opprettholde den raske responstiden, som regnes for å være en mulig suksessfaktor. Denne våren er det rekruttert 12 nye familierådscoordinatorer (oppdrag inntil 20% stilling) som vil få opplæring i juni. Når disse er klar over sommeren, vil kommunen ha 28 koordinatorer som kan gjennomføre Familie- og foreldreråd.

Første halvår av 2024 er det meldt inn:

- ✓ Familieråd i barnevernet: 84 saker, omhandler 122 barn/unge
- ✓ Forebyggende familieråd: 40 saker, omhandler 79 barn/unge
- ✓ Foreldreråd: 31 saker, 765 barn/unge

Gjennom første halvår av 2024 vil Avdeling for oppvekstmiljø og forebyggende tjenester mest sannsynlig totalt ha gitt tilbud til mer enn tusen barn/ unge med deres foreldre.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Bystyret tar vurderingene rundt arbeidet med Familie- og Foreldreråd i Kristiansand til orientering.

Punkt .: Delegerede saker

Punkt .: Meldingssaker

Punkt .: Referatsaker